

biond

Studie (keuze) special

Stap voor stap begeleiding
naar de start van je studie

(V)MBO | HAVO | VWO

> 2022-2023

ALDIVÈR
WERKEN
& LEREN

Wil je Chauffeur worden of Logistiek Medewerker?

- ✔ BBL Opleiding in de Transport en Logistiek.
- ✔ Goede samenwerking en begeleiding.
- ✔ Gratis rijbewijzen.
- ✔ Extra schooldagvergoeding.
- ✔ Baanzekerheid en vast contract.

Neem contact op met Aldiver!

SCHRIJF JE IN!

Voorwoord

Tessa Leonhard

is directeur van BiOND.

Beste leerling,

Op het moment dat je dit blad in handen krijgt, sta je voor belangrijke keuzes. Ga je studeren of niet? En als je gaat studeren, kies je dan voor mbo, hbo of universiteit? En als je die keuze eenmaal gemaakt hebt, voor welke studierichting ga je dan? En in welke stad?

Ook als je niet gaat studeren heb je allerlei opties. Elke keuze die je maakt leidt weer tot andere keuzes en ook die beslissingen leiden weer tot keuzes. Zo blijf je levenslang kiezen! Het leven is één grote beslisboom. Natuurlijk is de ene keuze belangrijker dan de andere, maar uiteindelijk komt het op hetzelfde neer: je kiest iets, je begint en je ervaart of het bij je past. Dan kun je – in de meeste gevallen – bijstellen of stoppen en aan iets anders beginnen.

Dat is gemakkelijker gezegd dan gedaan. Ik kan het weten, want kiezen gaat bij mij meestal niet moeiteloos. Ik kan lang wikken en wegen; steeds zet ik opnieuw de voor- en nadelen op een rij. Het ene moment ben ik overtuigd van 'het ene', het andere moment zweer ik bij 'het andere'. Soms loop ik zo vast dat ik gewoonweg geen keuze meer maak en dan wordt diezelfde keuze doorgaans voor mij gemaakt. Daar kan ik dan behoorlijk van balen.

Net als wanneer ik achteraf liever een ander besluit had genomen. Maar als ik écht iets wil (of juist niet wil!), dan voel ik dat in mijn hele 'zijn'. Mijn hart klopt sneller, de energie

stroomt door mijn lijf en ik voel me blij. Dan kom ik in actie, richt mijn pijlen op mijn doel en ga ervoor. Zo ben ik grappig genoeg toch terechtgekomen in een baan waarin keuzes maken en knopen doorhakken één van de belangrijkste taken is.

Of je nu een snelle, gemakkelijke, tobrende of uitstellende kiezer bent, deze uitgave gaat je ongetwijfeld helpen bij het maken van alle keuzes die de komende tijd op je pad komen.

Heb je nog geen idee wat je wilt? Of heb je juist een hoop ideeën, maar vind je het moeilijk om een knoop door te hakken? Het eerste gedeelte van deze studie(keuze)special staat in het teken van keuzehulp. In het tweede gedeelte kun je inspiratie opdoen die verder gaat dan je studiekeuze alleen – wat zijn de alternatieven voor studeren? Hoe blijf je nieuwsgierig? En wat als het allemaal anders loopt dan je zou willen? Het derde gedeelte bevat een superhandig doorstroomschema waarin je met één oogopslag al je mogelijkheden op een rijtje hebt. In het vierde gedeelte vind je praktische informatie over open dagen, aanmelden en financiën. Tot slot geven enkele studenten je vast een inkijkje in het studentenleven.

Ik wens je heel veel succes met alle keuzes en vooral veel plezier met alle ervaringen die daaruit voortkomen!

Tessa Leonhard

Directeur BiOND

COLOFON

BiOND Studie(keuze)special is een uitgave van de Vereniging voor (loopbaan)begeleiders van jongeren in het onderwijs en verschijnt één keer per jaar. Leden ontvangen de BiOND Studie(keuze)special als onderdeel van hun lidmaatschap.

Informatie inzake de verkoop:

contact@biond.nu of www.biond.nu.

Eindredactie en -correcties:

BiOND Bureau.

Contentcoördinatie:

Nadine Ancher.

Medewerkers:

Lisette Blankestijn, Klaske Delhij, Johan Hoekstra, Aart Hoogcarspel, Tessa Leonhard, Flora Madu, Myrthe Meester, Hermien Miltenburg, Saskia Smith, Zazie van der Leeuw, Martine de Vente, Nynke van Spiegel en VRHL Content & Creatie.

Fotografie:

Nadine Ancher, Jan Anninga, Robin Butter, Marit Hazebroek, Jeroen Kneep, Natasha Kok, Stijn Kuiper, Flora Madu, Henriette Moerman, Tijtske Sluis, David Tett, Merlijn van der Molen, Souad Shamoun, Jamie van der Steen, Petra van Gool, Jos Wassink en Roel Zuidema.

Vormgeving, druk en acquisitie:

 Elma Media B.V., www.elma.nl,
0226-331600
VRHL Content en Creatie en Sven Vossenber

ISSN:

2773-1898.

Copyright © 2022:

Zet- en drukfouten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van BiOND verveelvoudigd of openbaar worden gemaakt. Bij het samenstellen van dit magazine is de grootste zorg besteed aan de juistheid van de hierin opgenomen informatie. BiOND is niet verantwoordelijk voor enige onjuist verstrekte informatie via dit magazine.

vind
je

weg

wijzer!

Keuzehulp

Nog geen idee
welke studie
bij je past?

> 06-07

Hoe ga je om
met keuzestress?

> 09

Kiezen, hoe
doe je dat?

> 10-11

Tien do's en don'ts
voor studiekeizers

> 12-13

Inspiratie

Welzijn is
wel fijn

> 15

Studiekeuze
als innerlijke
ontdekkingsreis

> 16-17

Is een tussenjaar
iets voor jou?

> 19

Tussenjaar-
programma's

> 20-21

MDT-jaar

> 22

Vrijwilligerswerk

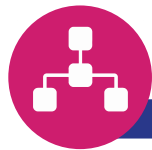
> 23

Studeren in
het buitenland

> 25

Mogelijkheden

Doorstroom-
schema

> 26-27

> 28

Doorstromen van:
vwo > mbo > hbo

> 29

Doorstromen van:
vmbo > havo > hbo > wo

Als studeren niet
vanzelf gaat

> 30-31

Pak je kans!

> 33

Banen van
de toekomst

> 34-39

Informatie

mbo specifiek

> 41

hbo specifiek

> 43

wo specifiek

> 45

Aanmelden

> 46-49

Hoe betaal je je studie?

> 50-53

Studenten

Studenten-
portret

> 55-57

Met je puber
in gesprek

> 58-59

Een kijkje
op kamers

> 61-63

Nog geen idee welke studie bij je past?

Erik de Ruijter

is loopbaanadviseur op het Deltion College in Zwolle.

"Als je (nog) niet weet welke studie je wilt doen, dan zijn de vragen 'wie ben ik?', 'wat wil ik?' en 'wat kan ik?' heel belangrijk. Probeer steeds de antwoorden op deze drie vragen te vinden! Breng om te beginnen je praktijkervaringen (bijvoorbeeld je praktijkvakken en stages), je schoolverleden, je hobby's en je interesses in kaart. Al deze zaken zijn als richtingaanwijzers; ze maken duidelijk waarnaar je keuze kan uitgaan.

Via verschillende gesprekken kun je met een loopbaanadviseur helder krijgen wie je bent, wat je wilt en wat je (goed) kunt. Samen kun je inzoomen op je motieven; waarom wil je een bepaalde baan of positie en waarom vind je iets relevant? Het is verstandig om je studiekeuze stapje voor stapje te 'trechteren'. Daarom kijken we tijdens een loopbaantraject naar al je eigenschappen, kwaliteiten én vaardigheden.

'Het is verstandig om je studiekeuze stapje voor stapje te trechteren'

Naast deze gesprekken kun je verschillende opdrachten en testen doen. De uitslagen van zulke testen geven niet direct pasklare antwoorden, maar ze helpen je wel om dichterbij je uiteindelijke keuze te komen. Ze zijn een hulpmiddel om het gesprek met jezelf aan te gaan.

Als je tussen de 16 en 23 bent, dan ontwikkel je je nog volop en dat proces gaat soms sprongsgewijs. Ga dus tijdig te rade bij een loopbaanadviseur als je merkt dat je structuur mist tijdens het keuzeprocess."

> 'BRENG JE PRAKTIJKERVARINGEN, JE SCHOOLVERLEDEN, JE HOBBY'S EN JE INTERESSES IN KAART!'

John Bosman

is decaan bij College De Brink (vmbo/mavo) in Laren.

"Als je aan het eind van de rit nog niet weet wat je wilt, komt dat meestal niet uit de lucht vallen. Dat het lastig is om te focussen, is niet gek; het gaat tenslotte om een belangrijke keuze die je maakt en dat proces kan best verwarrend zijn. Als je er om wat voor reden niet uitkomt, kijken we altijd samen naar wat er aan de hand is. We betrekken trouwens altijd je ouders bij je ontwikkeling en dus ook bij de stap naar het mbo.

Het komt overigens ook vaak voor dat een leerling allang weet wat hij of zij wil en het keuzeprocess helemaal niet zo ingewikkeld is: een keuze is alleen maar prima als je een goed onderbouwd en overdacht verhaal hebt waarmee je bewijst dat je hebt

'Reflectie en nadenken over jezelf gaat stapsgewijs'

nagedacht over je toekomst. Vooral het derde en vierde jaar zijn we over je studiekeuze met elkaar in gesprek; wat is de beste stap voor jou? Door de stages leer je niet alleen meer over het beroep, maar vooral ook over jezelf. We werken veel samen met mbo-scholen in de regio en ook zij willen niet dat je door een verkeerde keuze vroegtijdig uitvalt. Enkele ROC's bieden brede opleidingen aan zodat het keuzemoment voor een beroep pas later gemaakt hoeft te worden: dat haalt de druk weg.

We hebben als decanen van de verschillende scholen onderling korte lijntjes en kijken in overleg hoe we je dan toch op de beste plek kunnen krijgen. Een voordeel is dat je als mbo-student

tegenwoordig een ov-kaart hebt: reizen naar een andere vervolgopleiding, iets verder weg, is daardoor een stuk gemakkelijker geworden. Bij ons maak je in de eerste twee jaar kennis met vijf verschillende vakroutes; je doet stages, bezoekt open dagen en volgt het programma loopbaan- en beroeporiëntatie. We organiseren voorlichtingsavonden en presentaties, samen met het mbo. Belangrijk zijn de mentorgesprekken die we tijdens de hele opleiding samen met de praktijkdocenten houden: zij kunnen goed beoordelen hoe je het in de praktijk doet en of je op je plek zit. En al gaat reflectie en nadenken over jezelf

stapsgewijs, soms met kleine, soms met grotere stappen; al die onderdelen vormen samen de bagage waarmee je met je diploma goed voorbereid naar een vervolgopleiding kunt."

> 'PRAKTIJKDOCENTEN KUNNEN GOED BEOORDELEN HOE JE HET IN DE PRAKTIJK DOET EN OF JE OP JE PLEK ZIT'

Linda Kruythoff

is decaan (vmbo-tl, havo, vwo) op het Amadeuslyceum in Utrecht.

"Je loopt als eindexamenleerling soms best lang op je tenen, je ervaart stress van de examens en weet echt niet welke kant je op wilt. Je komt er gewoon niet aan toe om tijd en ruimte voor je keuze te maken. Je verandert en groeit zoveel in de laatste jaren van de middelbare school: het voelt als een rollercoaster. Een traject studiekeuzeoriëntatie met je decaan of mentor is dan handig. Een tussenjaar kan soms ook een oplossing zijn. Met een plan voor zo'n jaar werk je aan jouw doel en je persoonlijke ontwikkeling (zie pagina 19 en volgende). Als school volgen wij onze leerlingen in ieder geval tot één jaar nadat ze bij ons zijn vertrokken: rond de tachtig procent zegt dan op de goede plek te zitten, zo'n twintig procent twijfelt nog.

Tijdens je hele schooltijd schenken we aandacht aan leren kiezen: door steeds ervaringsgerichte activiteiten aan te bieden waarbij je al verschillende (kleine) keuzes leert maken. Samen met je mentor en ouders/verzorgers kijk je terug op je gedrag in een loopbaangesprek. Zo leer je het nodige over je kwaliteiten, over wat je belangrijk vindt en waaraan je plezier beleeft. Dat werken aan zelfkennis betreft meer dan een uur op het rooster: het vraagt steeds tijd en aandacht. Je bent in ontwikkeling, leert steeds nieuwe dingen en ook je keuze ontwikkelt zich. Dat wat je het ene moment oké vindt, wordt even later nog weleens ingewisseld voor iets anders. Weet je al precies wat je

'Je bent in ontwikkeling, ook je keuze ontwikkelt zich'

wilt doen of vind je al die begeleiding helemaal niet nodig? Dan is het goed om, in je eigen tempo, steeds te onderzoeken of jouw beeld van je loopbaankeuze klopt met de realiteit. En al hebben je ouders het beste met je voor, het is ook fijn om buiten je gezin over je keuze te praten en die te ontdekken. Dat kan bijvoorbeeld door met studenten te praten die de opleiding volgen die jij in gedachten hebt of met mensen die een beroep uitvoeren waarvoor jij interesse hebt. School mét alle buitenschoolse activiteiten is daarvoor een mooie oefenplaats.

Misschien is het voor je ouders moeilijk om jou de steun te geven die je zou willen. Dat kan dan best lastig zijn voor jou. Voelt het alsof je in een spagaat zit? Kies je wat je ouders willen of je wat je vrienden aanraden? Wat wil je eigenlijk zelf? Dat switchen vraagt best veel van je. Het is dan fijn als er regelmatig iemand naast je gaat zitten die je een steuntje in de rug geeft: we willen er voor je zijn."

> 'KIES JE WAT JE OUDERS WILLEN OF JE WAT JE VRIENDEN AANRADEN? WAT WIL JE EIGENLIJK ZELF?'

Voorzieningen en aanpassingen maken de wereld eerlijker! Wat heb jij nodig om te studeren in het mbo of hoger onderwijs?

Iedereen is anders!

Wist je dat circa 40% van de studenten een chronische ziekte, fysieke beperking, psychische klachten, autisme (ASS), ADHD, ADD, dyslexie of dyscalculie heeft? En dat er nog veel studenten zijn die studeren in een bijzondere omstandigheid?

Dit kom je tegen?

Je hebt problemen met de toegankelijkheid van je school, het volgen van lessen of bijvoorbeeld het maken van toetsen. Het kan ook zijn dat je angst of stress ervaart, je moeilijk kunt concentreren of hulp nodig hebt bij het plannen van je studietaken. Ook kan het vinden van een stage of werk lastig zijn.

Wat heb jij nodig?

Voorkom dat je onnodig begint met een studieachterstand of er een ophoopt! Verschillende aanpassingen of voorzieningen helpen jou daarbij. Zoals onderwijs- en toetshulpmiddelen, aangepaste studieplanning, advies en begeleiding, cursussen en trainingen of extra geld om je studie te kunnen volgen.

Check jouw mogelijkheden op onbelemmerdstuderen.nl

mbo toegankelijk

hoger onderwijs
toegankelijk

Hoe ga je om met keuzestress?

Zazie van der Leeuw

is (studie)keuzecoach voor de Hogeschool en Universiteit van Amsterdam.

'Het rotgevoel van het niet-weten en het accepteren van deze onzekerheid hoort bij kiezen!'

"Ahhhh...Ik moet nog een studie kiezen, maar ik heb echt geen idee wat! Deze zin hoor ik ontzettend vaak van leerlingen. Ze denken dikwijls dat ze voor eeuwig aan hun studiekeuze vastzitten, maar de gedachte dat je één keer een studie kiest voor de rest van je leven klopt niet! Vraag de mensen in je omgeving maar eens wat zij hebben gestudeerd én wat ze nu doen. Bij de meeste mensen is dit pad helemaal niet recht; het is eerder een route met veel kronkels en zijpaden, onverwachte gebeurtenissen die het 'lopen' juist leuk en interessant kunnen maken!

Jij bent meer dan de studie die je kiest! Tijdens je studie, naast en na je studie kun je nog heel veel andere keuzes maken die bijdragen aan de banen waarin jij uiteindelijk terechtkomt. De perfecte keuze of studie bestaat niet. Zolang je dit denkt, zul je nooit vinden wat je zoekt. Er zullen immers altijd vakken of dingen zijn die je minder leuk vindt of die minder goed georganiseerd zijn. Die 'mindere' kantjes horen erbij, maar brengen je wellicht verder naar 'jouw' pad.

> 'JIJ BENT MEER DAN DE STUDIE DIE JE KIEST!'

Het rotgevoel van het niet-weten en het accepteren van deze onzekerheid hoort bij kiezen! Loop niet weg voor dit gevoel en vooral, stel je keuze niet uit. Kom in actie! Alles wat je doet helpt: je kunt naar open dagen, een keertje meelopen met een studie die je interessant lijkt of op bezoek gaan bij het werk van je buurvrouw. Wat vooral belangrijk is: praat over je ervaringen met mensen die voor jou belangrijk zijn, zoals je ouders of verzorgers, een oom of tante en je vrienden. Ook als je een dag meeloopt met een studie die niets voor jou blijkt, geeft de ervaring je inzicht en brengt je verder.

Rationeel kunnen we een heleboel bedenken, maar soms vergeten we ook te voelen. Onbewust weten we vaak al veel meer dan we ons realiseren.

Ervaar je toch veel stress omdat je een studie moet kiezen? Misschien helpt het je om je te realiseren dat dit gevoel erbij hoort, vraag maar eens aan anderen. En ook al heb je geen zin in dit gevoel en wil je het onderdrukken, onderneem dan een kleine actie en praat erover. Eigenlijk is het niet de vraag welke studie jij moet doen, maar wat je wilt doen om een stap verder te komen in wie jij wilt zijn of worden als persoon.

Leren waarnaar je nieuwsgierig bent inspireert en gaat je vaak gemakkelijker af. Vertrouw erop dat het hoe dan ook goedkomt".

Kiezen, hoe doe je dat?

Een studiekeuze maken is een spannend proces. Welke studies bestaan er eigenlijk en welke opleiding past het beste bij jou? Neem de tijd om je te oriënteren via studiekeuzetests, open dagen, proefstudeersessies en gesprekken met je decaan, mentor en je ouders. Zo groei je langzaam maar zeker toe naar je uiteindelijke beslissing.

Mbo, hbo of universiteit?

Het lijkt zo simpel: na het vmbo ga je naar het mbo, na de havo naar het hbo, en na het vwo naar de universiteit. Maar in de praktijk zijn er nog veel meer opties! Als je van leren houdt, kun je ervoor kiezen om door te stromen naar een hoger niveau (van vmbo naar havo, van havo naar vwo, van mbo-4 naar hbo, van een hbo-propedeuse naar de universiteit). Andersom kan natuurlijk ook: als je niet zo graag in de boeken zit, maar liever

praktisch bezig bent, kun je als havist ook het mbo overwegen en als vwo'er het hbo of mbo.

'Hogere' opleidingen hebben in jouw ogen misschien meer status, maar in werkelijkheid zijn beroepen op mbo-, hbo- en wo-niveau even belangrijk. Denk dus goed na welke leerstijl het beste bij je past: praktisch of theoretisch, individueel of klassikaal, met veel of weinig begeleiding?

De belangrijkste verschillen tussen mbo, hbo en universiteit

mbo	hbo	universiteit
Beroepsvaardigheden leren	Beroepsvaardigheden leren, maar ook analyseren en reflecteren	Academische vaardigheden leren (zoals analyseren, kritisch denken, onderzoek doen, artikelen schrijven)
Nadruk op de praktijk	Theorie verbinden met praktijk	Nadruk op theorie
Studiestof in kleine brokjes	Grote hoeveelheid studiestof gespreid behandeld	In korte tijd veel (Engelstalige studiestof)
Veel verschillende vakken	Veel verschillende vakken	Minder vakken, veel verdieping
Verplichte avo-vakken*	Vrij keuzepakket (minor)	Vrij keuzepakket (minor)
Korte toetsen, aantonen dat je het weet	Lange toetsen, aantonen dat je het begrijpt	Lange toetsen, maar vooral: zelf onderzoek doen, nieuwe kennis opdoen
± 30 uur les en 10 uur zelfstudie per week	± 24 uur les en 16 uur zelfstudie per week	± 14 uur les en 26 uur zelfstudie per week
Les in klasverband en werkgroepen	Les in klasverband (soms in grote collegezalen)	Les in grote collegezalen, soms kleinschalige werkgroepen
Veel groepsopdrachten	Veel groepsopdrachten	Weinig samenwerking
Meerdere praktische stages	Eén of meer praktische stages (met onderzoeksgedeelte)	Geen stage of één onderzoeksstage
Veel controle en begeleiding	Een beetje controle en begeleiding	Weinig of geen controle, grote eigen verantwoordelijkheid

Handige websites

Studiekeuzetest

www.icares.com
www.studiekeuze123.nl/studiekeuzetesten

Studies vergelijken

www.kiesmbo.nl
www.studiekeuze123.nl
www.exactwatjezoekt.nl

Voor ouders

www.studiekeuzekind.nl

Baankansen

www.werk.nl/
arbeidsmarktinformatie

Scan de
QR-code

Studies vinden

Sommige studies kent iedereen, zoals Verpleegkunde of Rechten. Maar van andere studies, zoals Healthy Living en Commerciële Technische Textielkunde, heb je vast nog nooit gehoord. Gelukkig bestaan er handige websites die een overzicht bieden van alle opleidingen in Nederland. Zoek je een mbo-opleiding? Dan kun je terecht op www.kiesmbo.nl. Wil je naar een hogeschool of universiteit? Dan is www.studiekeuze123.nl/opleidingen het beste startpunt voor je zoektocht. Beide websites helpen je om studies te vinden die aansluiten bij jouw voorkeuren (studierichtingen, steden). Ook kun je jouw favoriete opleidingen gemakkelijk opslaan en met elkaar vergelijken.

Studiekeuzetest

Weet je nog niet zo goed welke studierichting bij je past? Dan kan een studiekeuzetest je op ideeën brengen. Op www.icares.com vind je een goede, gratis test. Na afloop verschijnt er een lange lijst met opleidingen (mbo/hbo/wo) die je mogelijk interessant vindt. Ook op www.studiekeuze123.nl/studiekeuzetesten zijn twee testen te vinden: de gratis persoonlijkheidsmeter waarbij je jouw persoonlijkheidskenmerken ontdekt en welke beroepen daarbij aansluiten en de intertest van NOA. Bij deze test geef je steeds aan hoe interessant bepaalde werkzaamheden jou lijken. Je krijgt inzicht in jouw favoriete beroepssectoren (zoals 'Sport') en beroepsactiviteiten (zoals 'Organiseren'). Deze test kost € 5,09 en duurt zo'n vijftien minuten. Beide testen vormen een geschikt uitgangspunt voor een gesprek met je decaan of mentor, die je verder kunnen helpen in je keuzeproces.

Op locatie

Op internet vind je heel veel informatie, maar om te ontdekken hoe het écht is om te studeren, kun je het beste een paar mbo's, hogescholen of universiteiten op locatie bezoeken.

- Een **open dag** is geschikt als je nog niet precies weet welke studie je wilt gaan doen. Je gaat dan een dagdeel op bezoek bij een onderwijsinstelling, krijgt een rondleiding door het gebouw en maakt kennis met de verschillende opleidingen die zichzelf presenteren op een informatiemarkt. Bezoek gerust meerdere open dagen zodat je goed kunt vergelijken.

- Ben je geïnteresseerd in een specifieke studie, dan kun je bij veel hbo's en universiteiten **proefstuderen**. Je volgt een paar (online) minicolleges en maakt enkele opdrachten zodat je een duidelijker beeld van de opleiding krijgt.
- Ook interessant is het om een dagje **mee te lopen** met een student. Neem contact op met de opleiding in kwestie zodat je aan een student gekoppeld kunt worden. Tijdens zo'n meeloopdag zit je écht in de klas of collegezaal en kun je 'jouw' student alles vragen over de vakken, de lesstof en het studentenleven.
- Heb je specifieke vragen over een opleiding, bijvoorbeeld of deze aansluit bij jouw vooropleiding of interesses? Of overweeg je om twee studies tegelijk te gaan doen? Schroom dan niet een gesprek aan te vragen met de **studieadviseur** van de betreffende opleiding(en).

Beslissen

Als aankomende student moet je je uiterlijk **1 april 2023 (mbo)** en uiterlijk **1 mei 2023 (hbo en universiteit)** aanmelden voor een opleiding, ook als je nog niet zeker van je keuze bent. Alleen dan heb je namelijk 'toelatingsrecht' en kun je nog tot 1 september 2023 voor een andere studie kiezen.

De knoop doorhakken voelt misschien een beetje eng en definitief, maar bedenk dat je je studietraject altijd nog kunt bijsturen. Bijvoorbeeld door na het eerste jaar over te stappen naar een andere opleiding. Of door een minor (keuzepakket) of pre-master (eenjarig schakelprogramma) bij een andere studie te volgen, zodat je ook je master in dat vakgebied kunt doen. Zelfs na je afstuderen is het niet te laat om iets heel anders te gaan doen. Bijvoorbeeld een betaald leerwerktraject in de zorg of ICT, sectoren waarin altijd personeel nodig is. Raak dus niet in paniek als je nog twijfelt, maar vertrouw erop dat je uiteindelijk wel op jouw plek terecht komt.

* avo-vakken: Nederlands, rekenen, aardrijkskunde, geschiedenis, levensbeschouwing, lichamelijke opvoeding en culturele vorming.

Hermien Miltenburg

is oudervoorlichter
Wageningen University
& Research.

Do's: wat moet je wél doen?

1

Ontdek je echte passie

Iedereen vindt iets leuk of interessant. Vaak denk je dan niet gelijk aan een opleiding, maar bij elke passie is een studie te vinden.

2

Gebruik je verstand

Bij elke studie zijn er ook mindere kanten; kun je die ook aan?

3

Onderzoek je interessegebied

Binnen elk interessegebied zijn er tientallen studies. Oriënteer je eerst goed online. Zijn er vakgebieden die je helemaal niet interessant vindt? Streep die dan vast weg!

4

Denk na over het niveau

Haast elke opleiding kun je doen op mbo-, hbo- of wo-niveau. Kies het niveau dat bij je past.

5

Oriënteer je goed online

Er zijn hartstikke veel studiekeuzesites. Kijk hier vaak en uitgebreid naar, ook samen met je vrienden of ouders.

6

Ga op pad

Bezoek minimaal vier open dagen bij verschillende instellingen. Doe ook vier meeloopdagen. Je krijgt hiervoor vrij van school. Past de manier van lesgeven bij je? Dat ontdek je met (online) proefstuderen.

7

Hoe is de sfeer op school?

Praat veel met studenten. Zij geven belangrijke info over de studie vanuit hun eigen ervaring. Zie je jezelf hier een paar jaar rondlopen? Schrijf je bijvoorbeeld in voor een campustour.

8

Hoe zit het met de kwaliteit?

Er zijn topopleidingen, maar er zijn ook studies van mindere kwaliteit. Hoe beoordelen de studenten hun docenten? Hoeveel studenten halen binnen redelijke tijd hun diploma? Hoe is de begeleiding? Je kunt dit allemaal vinden op het internet. Vergelijk de kwaliteit zoals je dat ook zou doen als je bijvoorbeeld een smartphone koopt. Let op alle details.

9

Hoe worden de studiepunten verdiend?

Op het mbo, hbo en de universiteit moet je studiepunten verdienen. Dat kan door colleges te volgen, door practica te doen, door een stage, een project of een onderzoek. Welke manier van leren past bij jou?

10

Verdiep je in geldzaken

Begrijp hoe de studiefinanciering werkt. Krijg je een aanvullende beurs? Hoeveel kost je studie en welk bedrag heb je nodig om van te leven? Je goed voorbereiden op geldzaken scheelt je straks een heleboel stress.

Handige websites

Webinars over studiekeuze, studeren, geldzaken en als je niet kunt kiezen.

- > Studenten geven tips aan jongeren en ouders
- > Studiefinanciering in het kort
- > Hoe beoordeel je de kwaliteit van een opleiding?
- > Alles over studiepunten

Scan de
QR-code

Don'ts: wat moet je niet doen?

1

Stel je studiekeuze niet uit tot je examenjaar

De helft van de uitvallers in het eerste studiejaar zegt dat ze niet genoeg tijd hebben besteed aan studiekeuze.

2

Het is geen keuze voor je hele leven

Binnen je studie kun je vaak je eigen weg kiezen en eigen vakken selecteren. Je studiekeuze gaat door, ook als je al studeert.

3

Luister niet te veel naar je vrienden

Ga niet automatisch doen wat je vrienden leuk vinden. Heb je zelf een interessante studie gevonden? Praat erover met je vrienden en vraag hen feedback.

4

Luister niet te veel naar je ouders

Ga niet automatisch doen wat je ouders een goede keuze vinden. Heb je zelf een leuke studie gevonden? Vraag je ouders eens advies. Je ouders kennen je vaak wel beter dan je denkt.

5

Spring niet in het diepe

Doe je bijna eindexamen en weet je nog niet welke studie je wilt doen? Spring dan niet in het diepe, maar kies voor een tussenjaar en besteed dit jaar aan je studiekeuze.

6

Kies niet voor het geld

Een goedbetaalde baan is leuk, maar je werkt zo'n vijftig jaar. Doe je je werk alleen voor het geld, dan houd je dit waarschijnlijk niet vol. Maar het kan geen kwaad eens te kijken hoe het zit met baankansen.

7

Denk niet te snel dat je het al weet

Sommige jongeren weten al vanaf jongs af aan wat ze later willen gaan doen, maar denk er toch nog eens kritisch over na. Is deze toekomst écht wel wat je wilt?

8

Kies niet per se voor een beroep

Denk niet dat je nu voor altijd aan een bepaald beroep vastzit. Bijna iedereen verandert iedere paar jaar van baan. Meestal blijf je wél werken binnen hetzelfde interessegebied (zie de derde tip bij de do's).

9

Kies niet voor de stad

Het gaat om je studiekeuze. Ook al lijkt een studentenstad je nóg zo leuk, kies toch vooral voor de studie. Of blijf je liever bij pa en ma? Ook dan geldt: kies voor de studie! Al heeft een studie misschien dezelfde naam, op elk instituut is de inhoud weer anders en misschien past een studie die toevallig verder van huis is, beter bij je.

10

Denk niet: dat wordt relaxed!

Natuurlijk is het studentenleven leuk, maar bij elke studie hoort veertig uur studeren per week. Hoef je maar een paar uur naar school? Dan moet je dus veel zelfstudie doen.

Shape your future as an au pair.

Reis, leer en werk als
au pair in Amerika.

culturalcare.nl

[@culturalcarenl](https://www.instagram.com/culturalcarenl)

aupair.nl@culturalcare.com
020 218 2546

GRAFISCH
LYCEUM
ROTTERDAM

ENTER
THE CREATIVE
WORLD »

OPEN DAGEN

5 NOVEMBER EN 28 JANUARI

Creatief, innovatief en lekker eigenwijs, dat is het Grafisch Lyceum Rotterdam. Een gespecialiseerde vakschool in het hart van Rotterdam, waar alles draait om **MEDIA, ENTERTAINMENT & TECHNOLOGIE**. Ontdek alle mogelijkheden tijdens de Open Dagen op **ZATERDAG 5 NOVEMBER 2022** en **ZATERDAG 28 JANUARI 2023** (van 10.00 tot 15.00 uur).

Een greep uit het opleidingsaanbod: **MEDIAVORMGEVER, AV-SPECIALIST, FOTOGRAFIE, PODIUM- EN EVENEMENTENTECHNIEK, MEDIAMANAGER, REDACTIEMEDEWERKER, SOFTWARE DEVELOPER, IT SYSTEMS & DEVICES, MEDEWERKER SIGN, (ALLROUND) MEDIAMAKER**. Vraag de brochure aan via [GLR.NL](https://glr.nl) of neem contact met ons op via [INFO@GLR.NL](mailto:info@glr.nl) of **088 200 15 00**.

Hey, hoe gaat het nu met je? Dat vraagt LAKS (Landelijk Actie Komitee Scholieren) zich ook af. "In coronatijd maakte we ons extra zorgen over het mentale welzijn van leerlingen", vertelt LAKS-bestuurslid Iris Schijvens (17).

"Lockdowns, thuisonderwijs, leuke dingen die niet doorgingen. Samen met de Stichting Cultureel Jongeren Paspoort (CJP) en duizenden scholieren onderzochten we de impact." Wat kwam eruit? "Scholieren ervoeren veel stress, waren somber en voelden zich gefrustreerd. Als het kabinet strengere coronamaatregelen aankondigde, daalde het rapportcijfer voor hoe scholieren zich voelden met bijna een half punt."

Druk!

Corona of niet: de helft van de leerlingen en studenten voelt veel druk om goede cijfers te halen. "Die prestatiedruk zorgt voor stress. Daarnaast zijn leerlingen sneller geïrriteerd en soms zelfs somber" weet Iris. LAKS krijgt ook al jarenlang klachten over de hoeveelheid toetsen die leerlingen moeten maken. Veel toetsen gaan meer over kennis dan over vaardigheden die je in de toekomst nodig hebt, blijkt uit LAKS-onderzoek.

Keuzestress

Veel scholieren twijfelen over wat ze willen studeren. Soms levert dat keuzestress op; zo'n 22% van de leerlingen voelt zich hierbij onvoldoende geholpen.

Handige websites

Voel je je eenzaam, somber of angstig?

Praat erover. Je bent niet alleen. Zoek hulp en ga bijvoorbeeld naar de huisarts.

- > Bel of chat met de Kindertelefoon (tot en met zeventien jaar): 0800-0432 / www.kindertelefoon.nl/chat.

Andere handige websites:

- > @ease is er voor jongeren tot 25 jaar: www.ease.nl
- > www.deluisterlijn.nl
- > www.proud2bme.nl: als je worstelt met eten of je zelfbeeld
- > www.laks.nl/projecten/welzijn-van-leerlingen-onderzoek-en-tips/

Iris Schijvens

is oud- algemeen bestuurslid bij Landelijk Actie Komitee Scholieren.

Voor welke studie kiest Iris?

:Een week voor de uiterste inschrijfdatum wist ik het nog niet! Toen ontdekte ik Bestuurskunde/Overheidsmanagement, een duale opleiding aan de Haagse Hogeschool. Dat wordt het; ik houd van praktisch leren.:

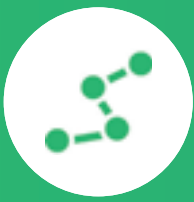
Ga je volgend jaar naar mbo, hbo of universiteit?

Grote kans dat je dit heel spannend vindt. Is de studie wat je ervan verwacht? Waar ga je wonen? Wat als je straks je tentamens niet haalt? LAKS heeft een lijstje met handige websites: www.laks.nl/vragen/studeren. Kijk ook eens op de website van de Landelijke Studenten-vakbond (LSVb): www.lsvb.nl. Daarnaast kun je nog relevante informatie vinden op de website van ISO (www.iso.nl/) of JOB (www.jobmbo.nl/).

Hoger, hoger, hoger!

En dan is er nog de druk uit de maatschappij om te scoren. Vooral vmbo-leerlingen hebben daar last van, weten ze bij LAKS. Iris: "De oorzaak zit dan echt in onze samenleving. Als je lijstjes met schoolniveaus ziet, staat vmbo altijd onderaan en vwo bovenaan." Mensen praten altijd over 'hoger' en 'lager' opgeleid. Noem het liever 'theoretisch' en 'praktisch' opgeleid. Iris: "Ik zit in 5 havo, maar kan geen autoraam vervangen. Iemand van het (v)mbo misschien wel!"

Ga eens in gesprek met leerlingen of studenten van een ander studieniveau. Het LAKS organiseert pizzapanels waar scholieren kunnen meepraten. Eén keer per jaar is er een panel voor vmbo- en PRO-leerlingen *only*.

Nieuwsgierigheid brengt je verder bij het kiezen van een studie die bij je past, maar hoe werkt dat precies? Hoe kun je jouw eigen nieuwsgierigheid slim inzetten en in je voordeel laten werken? Nieuwsgierigheidsexpert Jason Fredrick van Eunen (27) geeft tips.

"Het is fijn dat je zelf een studie kunt kiezen. Dat er zoveel verschillende studies zijn is geweldig, maar het oriënteren op een studie roept óók vragen en onrust op. Heel logisch, volgens Jason Fredrick. "Geef dat gerust toe aan jezelf: het kiezen van een studie is een spannende fase in je leven." Volgens hem is het belangrijk jezelf de tijd te gunnen om te ontdekken wat bij je past. "Laat je niet opjagen door mensen in je omgeving die vragen: 'weet je nu al wat je gaat doen?' Bepaal je eigen tempo en blijf dicht bij jezelf.

Blik naar binnen

Bij jezelf blijven en de blik naar binnen richten; dat klinkt simpel, maar hoe pak je dat aan bij het kiezen van een opleiding? "In het dagelijks leven doe je veel op de automatische piloot," legt Jason Fredrick uit. "Merk dat eens op en probeer je aandacht eens heel bewust op jezelf te richten. Wat valt je op? Waar krijg je energie van? Waar ga je van 'aanstaan' en wat triggert je? Het vinden van antwoorden op die vragen biedt inzicht." Volgens hem kan dat ook 'de andere kant op' goed werken, want wat past er juist niet bij je? "Je hoeft niet direct iets uit te sluiten, onderzoek het eerst eens."

Hoe kun je dat concreet aanpakken? "Kijk naar de alledaagse dingen die je interessant vindt," zegt Jason Fredrick. "Soms zijn interesses niet meteen te koppelen aan een studierichting, maar geven ze wel informatie. Als je buiten loopt, wat valt je dan op? Let je op gebouwen, op de natuur of juist op het gedrag van mensen? Deze manier van jezelf waarnemen, kan een startpunt zijn in je verdere zoektocht. Schrijf ook de vragen op die je daarbij hebt – wat wil je weten? De kans is groot dat je na verloop van tijd patronen gaat zien in datgene wat je boeiend vindt. Wat ook goed kan werken, is kijken naar de bezigheden die je als kind leuk vond."

Ontdekkingstocht

Daarnaast is het zaak na te gaan hoe je jouw nieuwsgierigheid het liefste volgt bij het oriënteren op een studie, vertelt Jason Fredrick. "Sommige jongeren pluizen graag het internet uit, anderen willen juist graag iemand spreken of naar een open dag gaan. De manier waarop je je nieuwsgierigheid volgt, is voor iedereen anders. YouTube-filmpjes kijken over een onderwerp dat je interesseert, kan een prima manier zijn in jouw zoektocht naar een passende opleiding. Het gaat om het ontdekken en iedereen heeft daar een andere methode voor. Mijn belangrijkste tip: wees eerst geïnteresseerd in jezelf en dan pas in de opleidingen. Het aanbod kan je anders enorm overrompelen.

Jason Fredrick van Eunen

geeft workshops, trainingen en lezingen over nieuwsgierigheid voor het onderwijs en organisaties.

'Ik ben nieuwsgierig naar nieuwsgierigheid en zet mij daar volledig voor in. Ik vraag me af hoe het precies werkt – bijvoorbeeld door wetenschappelijk onderzoek te lezen – en kijk naar wat nieuwsgierigheid betekent als je je wilt blijven ontwikkelen.'

Generalist

Zijn eigen studiekeuzeproces ging moeizaam. Als middelbare scholier had Jason Fredrick de grootste moeite om een vakkenpakket te kiezen. "Ik vond het verschrikkelijk dat ik niet alles kon kiezen, want elk vak had mijn interesse. Uiteindelijk koos ik een N&T-profiel met economie en muziek als extra vak. Ik speelde meerdere muziekinstrumenten en zong, ook daarin kon ik niet één ding kiezen. Destijds zat ik echt met die brede interesse – ik kon overal wel een beetje over meepraten, maar een uitblinker in een specifiek iets zou ik nooit worden. Ik heb niettemin geaccepteerd dat ik zo in elkaar zit en koos uiteindelijk een brede studie die daarop aansloot – *Creative Technology* aan de Universiteit Twente, een keuze waarin alle processen van creatief ontwerpen aan bod kwamen. Daarna deed ik de master *Innovation Management* aan de TU Eindhoven, dat paste helemaal in mijn straatje omdat nieuwsgierigheid een prominente plek innam."

➤ **'WEES EERST GEÏNTERESSEERD IN JEZELF EN DAN PAS IN DE OPLEIDINGEN'**

Open dagen

Zaterdag 5 november 2022

10.00-14.00 uur

Zaterdag 10 december 2022

10.00-14.00 uur

Zaterdag 11 februari 2023

10.00-14.00 uur

Dinsdagavond 4 april 2023

18.00-21.00 uur

hva.nl/opendag

Is een tussenjaar iets voor jou?

Daniëlle Vogels

is directeur van
TussenjaarKenniscentrum.

Je hebt een jaar lang keihard gewerkt om je eindexamen te halen. En nu? Misschien ben je wel even helemaal klaar met leren of ben je zo uitgeblust dat je eerst op adem wilt komen. Misschien weet je nog helemaal niet wat je wilt studeren of wil je eerst geld verdienen voor je studie. Heb je weleens gedacht aan een tussenjaar? Wat zijn de voordelen en valkuilen? Daniëlle Vogels van het TussenjaarKenniscentrum kan je hierover alles vertellen.

Wat zijn de voordelen van een tussenjaar?

"Ik raad iedereen aan een tussenjaar te nemen voor je gaat studeren om daarna met goed vertrouwen aan je studieloopbaan te beginnen. Zelfs Harvard University adviseert nieuwe studenten in een open brief eerst een tussenjaar te nemen. Ze zien dat veel studenten met mentale problemen kampen, zoals een burn-out. Een tussenjaar kan zo iets voorkomen. Een tussenjaar heeft het leven van de studenten die het advies opvolgden veranderd, aldus Harvard. Ze beginnen met nieuwe energie en inzichten aan hun studie. Het grootste deel van de jongeren neemt een tussenjaar om zeker te zijn van hun studiekeuze, maar of je nu wel of niet weet wat je verder wilt studeren; een tussenjaar is om meerdere redenen geschikt.

Het jaar kan helpen bij het onderzoeken wat je graag doet. Je kunt vaardigheden ontwikkelen en talenten ontdekken of je kunt gaan werken om geld te verdienen. Veel jongeren die een tussenjaar nemen gaan reizen of vrijwilligerswerk doen in het buitenland. Daarnaast biedt een tussenjaar ook ruimte om meeloopdagen te volgen of naar snuffelstages bij opleidingen te gaan. Daarvoor heb je weinig tijd tijdens je eindexamen, terwijl zulke stages bijdragen aan de juiste studiekeuze."

Wat zijn de valkuilen van een tussenjaar?

"Als je niet echt gemotiveerd bent om door te studeren kan een tussenjaar een goed idee zijn, maar je kunt je afvragen of je na een tussenjaar plots wél zin hebt om aan een studie te beginnen.

'Soms hebben jongeren een dip gedurende zo'n jaar, maar vaak hoor je dat ze zichzelf beter hebben leren kennen'

Ook kun je het contact verliezen met vrienden van school die al wel gaan studeren. Soms hebben jongeren een dip gedurende zo'n jaar, maar vaak hoor je dat ze zichzelf beter hebben leren kennen."

Wat kost een tussenjaar?

"Jongeren maken zich vaak zorgen over de kosten van een tussenjaar. Je krijgt geen studiefinanciering en hebt geen recht op een ov-jaarkaart. Je moet je eigen jaar financieren, maar een waardevol of nuttig tussenjaar hoeft niet veel geld te kosten. Zelfs als je wilt reizen, kun je soms financiering regelen: kijk op de website van TussenjaarKenniscentrum voor informatie. Meeloopstages of meeloopdagen bij studies kun je gratis volgen. En je kunt je tussenjaar betaalbaar houden door te werken naast je andere activiteiten."

> 'COMBINEER LEUKE ACTIVITEITEN MET NUTTIGE ZAKEN'

De invulling van je tussenjaar

"Wil je slim gebruikmaken van je tussenjaar? Combineer dan leuke activiteiten met nuttige zaken. Je kunt bijvoorbeeld deelnemen aan vrijwilligersprojecten van maatschappelijke diensttijd (MDT, zie pagina 22). Wil je graag meer begeleiding bij het vinden van je kwaliteiten en het ontwikkelen van je vaardigheden? Dan kun je speciale tussenjaarprogramma's volgen (zie pagina 20 en 21). Deze programma's kosten vaak wel (veel) geld. Een overzicht vind je op onze website. En als je alles eens op een rijtje wilt zetten, dan bieden wij gratis adviesgesprekken aan, voorafgaand of tijdens je tussenjaar."

Loes Hoffman

zette haar studie Pedagogiek stop voor een Breekjaar.

'Een studiekeuze maak je niet voor je hele leven. Maak het niet te zwaar en kies voor een studie die je echt supervet vindt. En houd niet alleen rekening met wat je kunt verdienen, je kunt later altijd nog een andere kant op.'

Loes Hoffman (21) twijfelde op school heel erg over wat ze zou gaan studeren. "Ik klapte dicht als mensen over het onderwerp begonnen. Vlak voor de deadline heb ik mijn studiekeuze gemaakt: Pedagogiek op de universiteit. Ik was een half jaar bezig en toen begon corona. Daarna werden alle lessen online gegeven en dat maakte het allemaal niet gemakkelijker. Ik wist echt niet meer of ik door wilde of niet. Een vriendin van me had meegedaan aan het Breekjaar en met haar verhalen maakte ze mij enthousiast. Na het tweede jaar heb ik mijn studie op pauze gezet en me aangemeld voor een Breekjaar. Ik heb een proefdag meegelopen met een van de coaches en verschillende gesprekken gevoerd: waar sta je nu? Wat wil je bereiken?

Daarna volgde een intake waarin de coaches vooral kijken of je openstaat voor verandering. Het programma is heel afwisselend: er zijn projecten, kampen, reizen en workshops over je toekomst. Het jaar werd opgedeeld in thema's zoals 'ik en de ander', 'ik en de wereld' en 'ik en de toekomst'. Tijdens de 'ik en de ander'-weken heb ik gekeken naar de relatie tussen mezelf en anderen. Ik keek naar mijn kernkwaliteiten en stelde mezelf bijvoorbeeld de vraag hoe mijn kwaliteiten voor een ander 'een allergie' kunnen zijn. Daarnaast deden we ook veel praktische dingen; we gingen boksen en kregen een grote creative arts opdracht. Een theoretische les met een PowerPoint werd afgewisseld en gecombineerd met spelletjes en doe-opdrachten. Het ervaren van de theorie maakte dat ik de lesstof beter begreep.

Breekjaar

Een Breekjaar is een tussenjaar: voor wie na de middelbare school twijfelt over een studiekeuze of voor wie gestopt is met een studie (mbo, hbo, wo) en het even niet meer weet. Bij een Breekjaar investeer je in jezelf en leer je slimme toekomstkeuzes maken, door te ontdekken wie je bent, wat je kunt en ondertussen te werken aan je zelfvertrouwen.

Het avontuurlijke jaar biedt ruimte, kansen en coaching voor je beste zelf. Je doorloopt een breed programma aan activiteiten waarin je ervaart, proeft, ruikt en probeert, samen met jongeren die in een vergelijkbare situatie zitten. Je wordt begeleid door professionele trainers/coaches die uit ervaring weten hoe lastig het is om steeds in dubio te zitten. Er is een jaarprogramma (tien maanden) en een halfjaarprogramma (vijf maanden). Tijdens het jaarprogramma ga je er zes weken tussenuit, op reis naar jezelf. Zo doe je totaal andere ervaringen op dan wanneer je meteen zou doorstuderen. Je loopt tegen andere uitdagingen aan die je ook anders leert aanpakken.

- > www.breekjaar.nl/
- > www.breekjaar.nl/kosten-jaarprogramma/

Ik heb dit jaar vooral geleerd de druk van mijn eigen leven af te halen: het leven gaat niet om 'alles goed doen' of andere mensen tevredenstellen. Ik durf nu meer ruimte in te nemen. Mijn leven hoeft niet alleen te draaien om het geluk van anderen. Het is goed genoeg als ik zelf gelukkig ben. Ik hoef niet per se goed in dingen te zijn om ze tóch te kunnen doen: ik mag lelijke tekeningen maken of een scheve trui breien en daar alsnog plezier aan beleven. Datzelfde geldt ook voor school: ik hoef niet alleen maar te presteren. Ik wil ook plezier hebben in het vak dat ik leer!

Ik ben blij dat ik meegedaan heb: een tussenjaar zou eigenlijk voor heel veel mensen een goede keus zijn. Ik ga nu verder met het programma als 'breekheld'.

Er is wel een praktisch punt: je hebt geen studielening en ov-kaart meer. Bovendien is meedoen niet gratis. Ik wist vooraf niet of het me zou lukken om het geld bij elkaar te brengen omdat ik al op mezelf woon. Ik heb er zelf voor gewerkt én kon een beroep doen op het 'Breekfonds'. Dat is er voor mensen die zelf het geld niet bij elkaar kunnen krijgen."

M-jaar

Oriënteren, leren, ontdekken, proeven, experimenteren: daar draait het om in het M-jaar (M staat voor 'mind the gap'). Je maakt uitgebreid kennis met beroepen en vervolgopleidingen. Je gaat op zoek naar een erkende stage bij een bedrijf dat je interessant vindt. Je krijgt gastlessen van mensen uit het bedrijfsleven en je organiseert ook zelf bezoeken bij bedrijven waar je een kijkje in de keuken wilt nemen. Denk aan de organisaties in de zorg, techniek, onderwijs, sport, horeca, wetgeving en handhaving, natuur, bouw. Niets is te gek of te ingewikkeld.

Het M-jaar is geschikt voor ondernemende en gemotiveerde vmbo-t/ mavo-leerlingen of havisten die uitgestapt zijn in het derde of vierde leerjaar. Ze willen hun verantwoordelijkheid nemen en aan de slag gaan. Ze zijn bereid om nieuwe dingen uit te proberen om erachter te komen waar hun passie ligt.

Meer over het M-jaar

(opleiding, toelating en praktische informatie):

- > www.m-jaar.nl

Het M-jaar wordt door diverse ROC's in Nederland aangeboden.

OriëntatieKeuzejaar (OK-jaar)

Twijfel je na je vmbo over je vervolgopleiding in het mbo? Dan is het OriëntatieKeuzejaar van Curio misschien iets voor jou. Je werkt een jaar aan je persoonsvorming: wie ben ik, wat wil ik en wat kan ik? De helft van de schoolweek ga je veel op pad: meelopen met andere opleidingen, bedrijven bezoeken en stage lopen. Daarnaast volg je les in een aantal vakken.

Aan het eind van dit jaar maak je een gerichte keuze voor een passende vervolgopleiding en je hebt je examens afgerond voor je startkwalificatie.

Wie kan meedoen?

Leerlingen met een vmbo diploma KB of G/T of een havo 3/4 overgangs bewijs.

Meer weten?

- > www.curio.nl/mbo/opleidingen/overige-opleidingen/orientatiekeuzejaar-ok/

Het OK-jaar kun je volgen in de regio West-Brabant.

! Sommige programma's zijn regionaal en dus niet toegankelijk voor alle leerlingen/studenten.

YouLab

In YouLab ga je een jaar lang aan de slag met ontdekken en jezelf leren kennen. Je doet veel verschillende ervaringen op. Zie het als een laboratorium om je toekomst uit te vinden. In een groep van maximaal dertig leeftijdsgenoten doe je mee aan een intensief en veelzijdig programma. Het doel is om aan het einde een weloverwogen studiekeuze te maken en meer zelfvertrouwen en zelfinzicht te hebben. Daarnaast behaal je je startkwalificatie en kun je een extra vak volgen aan de vavo. Ben je tussen de 16 en 23 jaar? Heb je een vmbo-, havo- of vwo-diploma? Of ben je in leerjaar 3 of 4 van havo of vwo gestopt? Heb je een mbo-diploma of ben je tussentijds met je mbo-opleiding gestopt? Dan is YouLab wellicht geschikt voor jou.

Meer weten?

- > www.graafschapcollege.nl/onderwijs-en-begeleiding-op-maat/youlab/

YouLab is hét oriëntatiejaar in de Achterhoek.

Inspiratie

MDT-jaar

Betania Casilla German

deed vrijwilligerswerk bij de Haagse Helpers.

'Ik leerde mezelf beter kennen'

Tijdens haar MDT-jaar deed Betania Casilla German (21) vrijwilligerswerk bij de Haagse Helpers, een netwerk van jongeren die zich inzetten voor kwetsbare stadsgenoten.

"Tijdens mijn staatsexamen havo had ik tijd over die ik graag nuttig wilde besteden. Ik ging vrijwilligerswerk doen bij de Haagse Helpers. Daar hoorde ik voor het eerst over MDT. Na mijn eindexamen besloot ik mee te doen. Ik werd heel enthousiast van de Haagse Helpers; ik kwam erachter hoe je er als drukke jongere toch iets bij kunt doen dat voldoening geeft en waardoor je op een laagdrempelige manier bijdraagt aan de maatschappij. Ik deed hele uiteenlopende dingen: inpakken voor verhuizingen, in de tuin klussen en ik werkte met mensen die een beperking hebben. Daarnaast hielp ik eens in de twee weken met bewegingstherapie bij een oudere dame met MS. De tijd die ik aan MDT besteedde verschilde per week omdat ik hele diverse klussen deed voor de vlogs die ik voor de Haagse Helpers maakte. Met mijn vlogs wil ik jongeren laten weten hoe fijn het is om iets voor de maatschappij te doen.

Ik volgde trainingen over financiën, voeding en zelfverdediging. Deze waren niet verplicht, maar ze worden wel aangeraden. Ook praatte ik met andere MDT'ers. Dat is belangrijk want je leert veel van elkaar. Iedere twee weken had ik nog

Wat is een maatschappelijke diensttijd?

Wil je je tussenjaar nuttig besteden en iets voor een ander doen? Dan is maatschappelijk diensttijd (MDT) misschien iets voor jou. Hierbij doe je vrijwilligerswerk bij een organisatie. Dat kan bijvoorbeeld als *changemaker* voor klimaatverbetering of als hulp voor vluchtelingen. MDT's komen in alle soorten en maten voor; je kunt kiezen voor een korte MDT of een MDT voor langere tijd. MDT is geschikt voor iedereen tussen de 14 en 27 jaar. Tijdens het traject volg je trainingen en krijg je begeleiding. Daarmee biedt MDT de mogelijkheid om eens uit te zoeken wat je leuk vindt om te doen, om je kwaliteiten te onderzoeken en te ontwikkelen en daarbij een netwerk aan te leggen én (werk)ervaring op te doen. Na afloop krijg je een certificaat.

> 'IK KWAM ERACHTER HOE JE ER ALS DRUKKE JONGERE TOCH IETS BIJ KUNT DOEN DAT VOLDOENING GEEFT'

een gesprek met mijn begeleider. Die ontmoetingen waren heel waardevol. We bespraken hoe het ging en waarmee ik moeite had. Ik merkte dat ik plannen en organiseren best lastig vind, maar zij keek met me mee. Ik kreeg ook de ruimte om zaken aan te kaarten die niet over MDT gingen, maar die wel invloed hadden op mijn werk. Die reflectie was heel prettig. Verder vond ik het heel leuk om creatief bezig te zijn. Ik heb één keer een MDT-training mogen organiseren waaraan ik zelf invulling mocht geven. Ik heb een flyer ontworpen en een quiz gemaakt. We gingen op straat troep opruimen en daarvoor heb ik alle benodigdheden geregeld. Dat was heel bijzonder om te doen en de deelnemers waren ook erg enthousiast. Ja, daar ben ik best trots op."

Informatie over MDT en MDT-projecten

Ben je op zoek naar informatie over MDT en je ideale MDT-project? Kijk op www.doemeemetmdt.nl. De Nationale Jeugdraad (NJR) is al vanaf 2018 betrokken bij het ontstaan van MDT. Zij kunnen je er alles over vertellen: www.njr.nl.

Doortje Koldewij

deed vrijwilligerswerk in Frankrijk.

'Ik had een onvoorstelbaar avontuurlijk jaar in Frankrijk'

Voordat ze ging studeren, wilde Doortje Koldewij (20) graag naar het buitenland. In haar tussenjaar vertrok ze naar Frankrijk waar ze vrijwilligerswerk ging doen. Ze gaf les op lagere en middelbare scholen waar ze voorlichting gaf over Europese samenwerking. Oui, oui, allemaal in het Frans!

"Ik wilde graag een jaar naar het buitenland en wist nog niet welke studie ik wilde doen. Dus nam ik een tussenjaar. Mijn eerste idee was om au pair te worden, maar dat werk leek me niet uitdagend genoeg. Ik wilde graag ook meer mensen leren kennen. Per toeval kwam ik op de site van het European Solidarity Corps en dacht meteen: dit lijkt me wel wat. Via dit programma krijg je de kans om vrijwilligerswerk te doen in een ander land, inclusief enkele Europese trainingsprogramma's. Toen heb ik gesolliciteerd voor een plek. Het project wordt gefinancierd door de EU vanuit de Erasmus subsidie. Ik hoefde niets te regelen of te betalen: mijn reiskosten zijn vergoed, de accommodatie in een studentenhuis werd voor me geregeld en betaald, ik kreeg geld voor eten en drinken en ook nog zes euro zakgeld per dag. Dat heb ik, samen met mijn vakantiedagen, opgespaard om aan het einde van het jaar een rondreis door Frankrijk te kunnen maken. Ik raad andere scholieren absoluut aan om een tussenjaar in het buitenland te nemen. Het is immers een prachtige kans om iets van de wereld te zien en daarbij na te denken wat je wilt met je leven. Ik ben een jaar weggegaan, maar dat hoeft niet; er zijn ook programma's van een paar weken of maanden.

Mijn tussenjaar was onvoorstelbaar; ik maakte allemaal grappige dingen mee. Zo ben ik zelfs op de Franse radio geweest! Ik woonde in een studentenhus met Franse en internationale jongeren met wie ik in de weekenden op pad ging. Ik heb de Franse taal uitstekend leren spreken en ben veel zelfstandiger en zelfverzekerder geworden. Eigenlijk had ik bijna geen heimwee. Daar had ik het veel te druk voor; door alle weekendjes weg en door 's avonds veel plezier te hebben met mijn vrienden. Er zijn zelfs een paar vrienden van mijn oude school op bezoek geweest. Ik heb in mijn tussenjaar kunnen nadenken welke studie ik wilde volgen. Ik vind veel onderwerpen boeiend en in de studie die ik uiteindelijk koos, Liberal Arts and Sciences aan het University College Utrecht, komen al mijn interesses samen. De werkervaring die ik in Frankrijk heb opgedaan was overigens een voordeel bij de strenge selectie om toegelaten te worden tot deze opleiding. Mijn studie is leuk, maar af en toe denk ik: studeren is best wel saai. Ik mis de actie en avonturen van mijn werk in Frankrijk."

> 'IK HEB IN MIJN TUSSENJAAR KUNNEN NADENKEN WELKE STUDIE IK WILDE VOLGEN'

Handige websites

Scan de QR-code

HAS
green
academy

DOE HET

HAS green academy is dé hogeschool voor agro, food en leefomgeving.
Draag jij bij aan praktische oplossingen voor een gezonde omgeving
met voldoende gezond voedsel?

Studeren > has.nl

**JIJ.
KAN HET
MAKEN!**

VMBO/HAVO
BOVENBOUW

Jouw leerlingen kunnen het maken
in mode, interieur, textiel of tapijt

Ontdek de MITT-sector met het lespakket op jijkanhetmaken.nl

Rosaline Lantink

studeerde aan de Beijing Language & Culture University.

'Het hoeft niet vanaf het begin allemaal 100% perfect te zijn: doe het en denk niet te veel na over fouten'

Rosaline Lantink (24) deed na het gymnasium een driejarige bachelor Chinastudies in Leiden. In deze studie zat een uitwisselingsprogramma waarbij studenten zelfstandig naar China kunnen.

"Ik had al lange tijd de wens om het land beter te leren kennen en Mandarijn te leren. Ik heb mijn reis via een Sino-Dutch scholarship kunnen regelen en ging studeren aan de Beijing Language & Culture University. Mijn ouders zijn enkele malen langs geweest zodat het ook voor hen duidelijk was waar ik terecht was gekomen. Dat was voor ons allemaal heel leuk. Jammer genoeg heb ik de studie vanwege corona niet in Beijing kunnen afronden, het laatste deel heb ik online gedaan. Door dat jaar in het buitenland ben ik persoonlijk veel zelfstandiger geworden: je hebt nogal wat uit te zoeken en te regelen, niet alleen in de voorbereiding maar vooral ook als je in dat andere land bent. Je staat er alleen voor, maar ik heb ook geleerd dat het uiteindelijk allemaal goed komt. Bijzonder is natuurlijk ook dat je je bewust wordt van je eigen achtergrond: je voelt je pas echt Nederlands als je ergens anders bent.

Verder lezen over de ervaringen van Rosaline?

Scan de QR-code

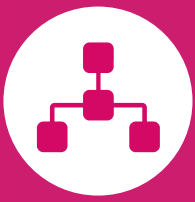

Europass: vijf documenten voor heel Europa

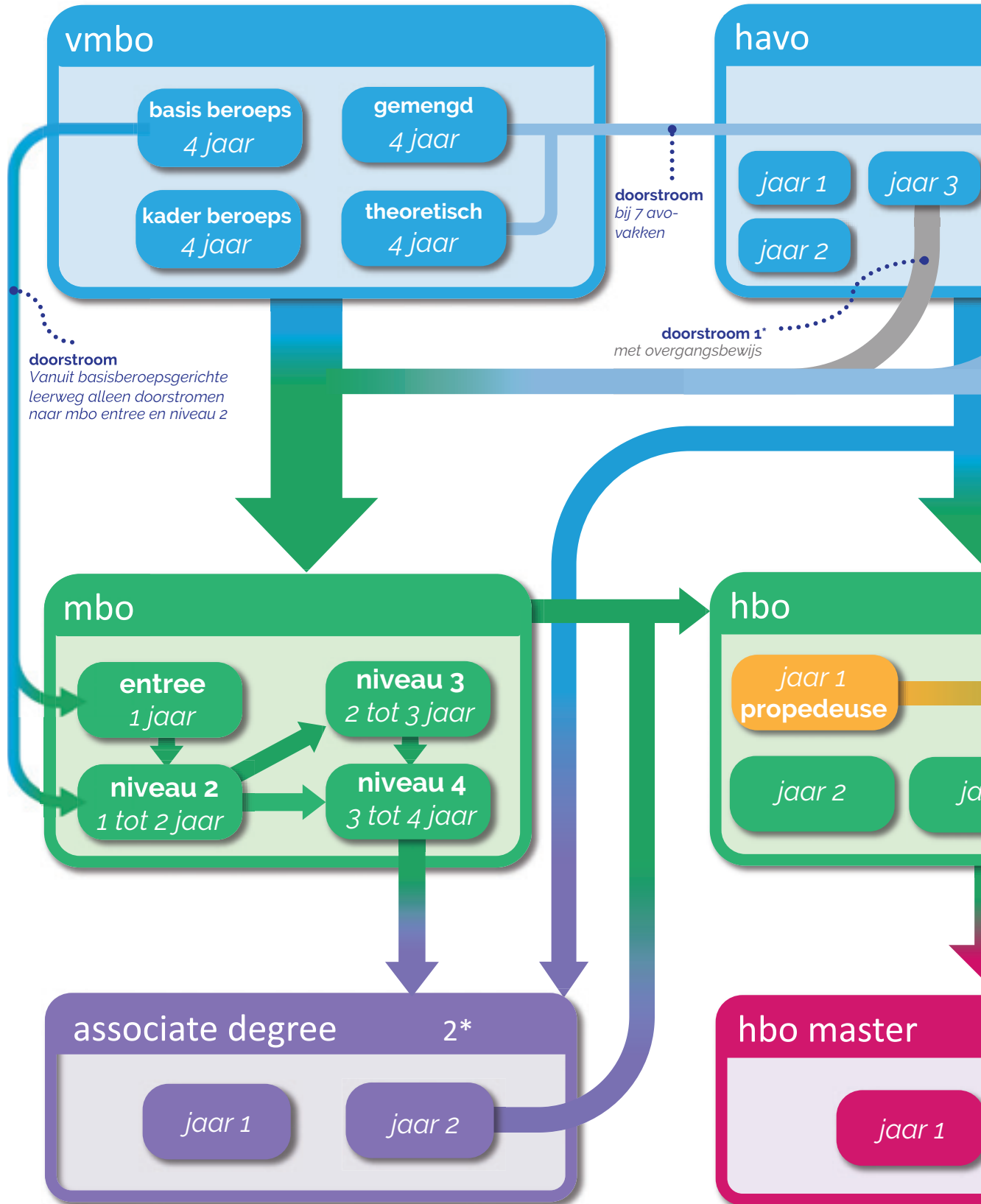
Wil je in een Europees land verder studeren? Dan is een Europass handig en slim. Het is een initiatief van de Europese gemeenschap. Met het Europass cv en de andere documenten maak je jouw kwalificaties en vaardigheden helder en inzichtelijk. Je kunt in elk Europees land eenvoudig laten zien wat je waard bent door gebruik te maken van de standaardbeschrijvingen voor taal-, vaardigheden- en opleidingsniveau. Europass kan uit de volgende documenten bestaan: Europass cv, Europass taalpaspoort, Europass mobiliteit, Europass certificaatsupplement en Europass diplomasupplement.

Lees verder op:
www.europass.nl

Een paar tips? Leer vooraf de taal van het land waar je studeert, dat waarderen de mensen die daar wonen heel erg. Spring gewoon in het diepe. Het hoeft niet vanaf het begin allemaal 100% perfect te zijn: doe het en denk niet te veel na over fouten. Stap gewoon op mensen af en zet door als het niet meteen lukt. Sta open voor een andere cultuur en probeer verschillen wat betreft gebruiken of ideeën te begrijpen. Doe zo veel mogelijk mee met het dagelijks leven om je snel thuis te voelen. Dat is in het begin, ook omdat je veel moet regelen, vaak best hectisch, maar de drukte gaat snel voorbij. En nu? Als ik deze zomer in Londen mijn master 'Global Affairs' heb afgerond, ga ik dit najaar beginnen met een baan op de Nederlandse ambassade in Beijing!"

Doorstroomschema

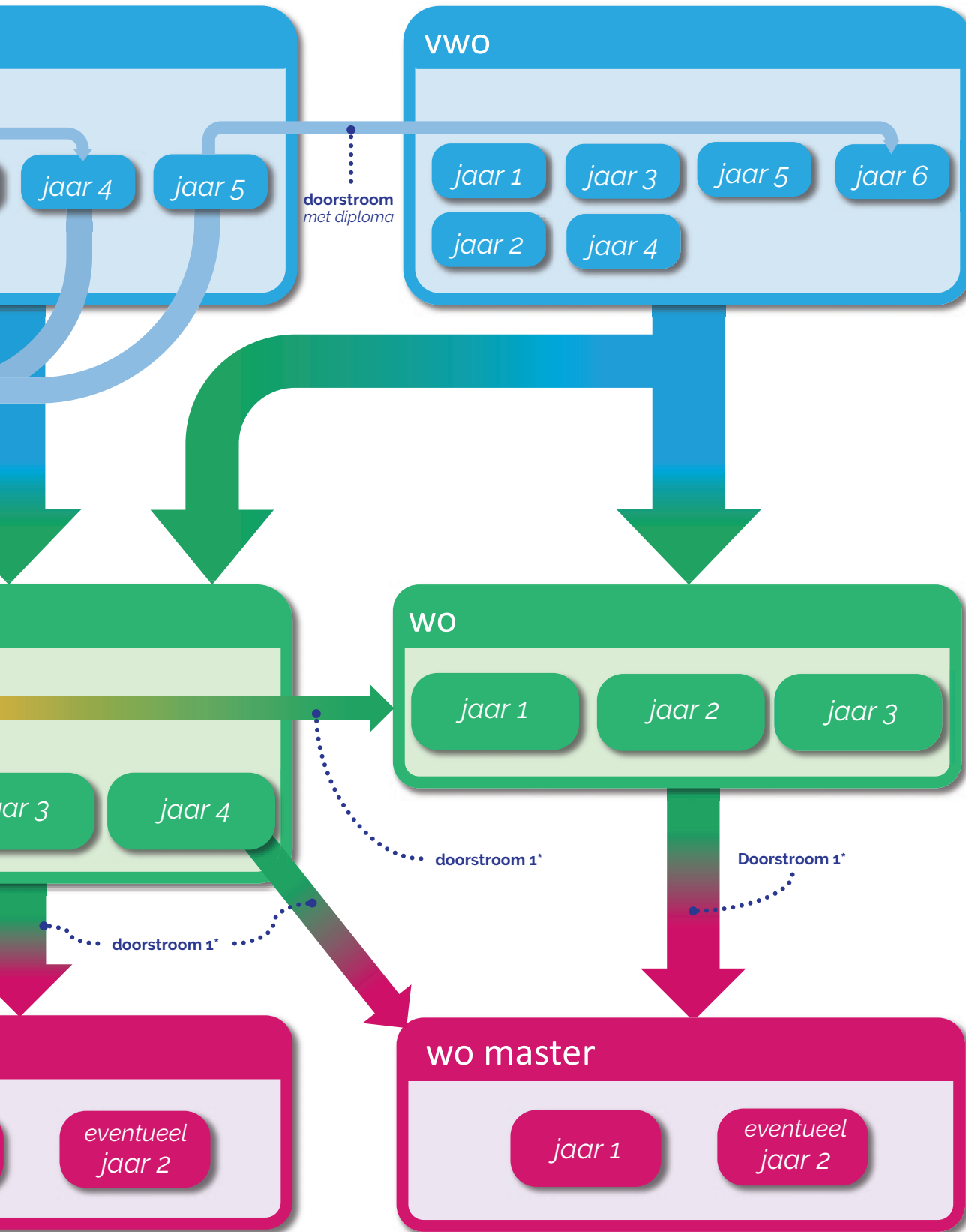
Mogelijkheden

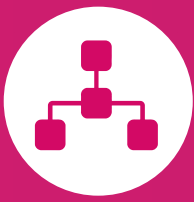
1. Doorstroom

Kan onder voorbehoud zijn van aanvullende eisen zoals bijvoorbeeld behaalde (aantal) vakken, diploma en/of overgangsbewijs, cijfers, schakelprogramma.

2. associate degree

De associate degree (Ad) is een tweejarige studie in het hoger beroepsonderwijs (hbo) en zit qua niveau tussen mbo-4 en hbo-bachelor in.

Doorstromen van: vwo > mbo > hbo

Inge Backx

ging van het vwo naar het mbo en doet nu een hbo-opleiding.

'Het mbo bleek een hele opluchting voor mij'

Inge Backx (22) stopte na 4 vwo met de middelbare school. Ze stapte over naar de verkorte opleiding Onderwijsassistent (mbo) aan het Curio in Breda. Momenteel werkt ze parttime als onderwijsassistent en doet ze de Flexibele Pabo bij Hogeschool Inholland.

"Ik heb altijd goed kunnen leren en haalde een hoge Cito-score. Zo kwam ik op het vwo terecht. Daar verzandde ik in een sleur. Ik vroeg me af waar ik het eigenlijk voor deed. Ik wist al dat ik niet naar de universiteit wilde, omdat je daar alleen uit boeken leert. Ik wil de kennis die ik opdoe juist meteen kunnen toepassen.

Ik had natuurlijk van 4vwo kunnen overstappen naar 4havo, maar dan moest ik een jaar overdoen. Mijn vader vroeg: 'Waarom ga je niet op het mbo kijken?' Eerst was ik verbaasd, want de overstap van vwo naar mbo leek me een grote stap

omlaag. Toch ging ik een dagje meelopen bij de opleiding tot onderwijsassistent. Ik heb altijd al geweten dat ik graag in het basisonderwijs wilde werken.

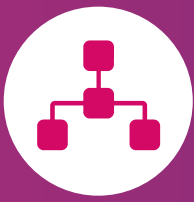
Het mbo bleek een hele opluchting voor mij. Eindelijk kon ik de boeken loslaten en gewoon lekker gaan doen. Tijdens stages genoot ik ervan om te zien hoe het werkt in de wereld, als je een echte baan hebt. Ik wist: als ik straks mijn mbo-diploma heb, kan ik meteen aan het werk. Dat leek me een groot voordeel ten opzichte van een vwo-diploma, waarmee je nog niet zoveel kunt. Omdat ik gemakkelijk door het mbo fietste, mocht ik de opleiding afronden in twee (in plaats van drie) jaar. Na mijn afstuderen duurde het echter lang voordat ik een baan als onderwijsassistent vond. In het onderwijs zoeken ze vooral hbo-geschoolde leraren. Gelukkig houd ik wel van een uitdaging, dus besloot ik de Flexibele Pabo bij Hogeschool Inholland te gaan doen, waar ik mijn werkplek kan inzetten als stageplek. De lessen op het hbo zijn wel een stuk pittiger dan op het mbo, merk ik.

Mijn advies: ga iets doen waar je écht blij van wordt. Of dat nou mbo, hbo of universiteit is, dat maakt niet uit. Als jij gelukkig wordt van de mbo-opleiding tot automonteur, ga er dan voor! Je kunt achteraf altijd nog doorgroeien."

Handige websites

- > Zonder diploma overstappen van havo/vwo naar mbo: www.onderwijsconsument.nl/kan-ik-zonder-diploma-van-het-havo-of-vwo-naar-het-mbo
- > Algemene informatie over de mbo-opleiding tot onderwijsassistent: www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/werken-in-het-onderwijs/vraag-en-antwoord/onderwijsassistent-klantenassistent
- > Subsidieregeling voor omscholing van onderwijsassistent tot leraar: www.dus-i.nl/subsidies/onderwijsassistenten-naar-opleiding-tot-leraar
- > Flexibele (duale) Pabo aan Hogeschool Inholland: www.inholland.nl/opleidingen/leraar-basis-onderwijs-pabo-duaal

> **'EINDELIJK KON IK DE BOEKEN LOSLATEN EN GEWOON LEKKER GAAN DOEN'**

Mogelijkheden

Doorstromen van: vmbo > havo > hbo > wo

Lillian Bouvrie

ging van het vmbo naar de havo, studeerde daarna aan het hbo en doet nu een wo-studie.

'Ga niet per se voor het hoogst mogelijke niveau'

Lillian Bouvrie (26) deed vmbo-tl en havo aan het Gerrit Rietveld College in Utrecht. Na één jaar hbo Psycho-motorische Therapie aan de Calo Windesheim in Zwolle stapte ze over naar de bachelor Psychologie aan de Universiteit Utrecht. In 2022 rondt ze haar universitaire master Klinische Kinder- en Jeugdpsychologie af.

"Mijn leraar op de basisschool zei tegen mijn ouders: jullie mogen al blij zijn als jullie dochter de mavo haalt. Maar toen ik vmbo-tl had gedaan, voelde ik me nog helemaal niet klaar met leren, dus stapte ik over naar de havo. Zo kon ik ook mijn studiekeuze nog even opschuiven.

Ik wilde graag iets gaan doen met de zorg, maar ook met sport. Mijn decaan wees me op de hbo-opleiding Psycho-motorische Therapie en Bewegingsagogie in Zwolle. Dat is een vorm van therapie waarbij beweging centraal staat. Via sport kunnen cliënten werken aan hun trauma's, angsten of agressie-problematiek. De opleiding paste goed bij me, maar ik vond Zwolle niet zo'n boeiende stad. Dus besloot ik na het eerste jaar over te stappen naar Psychologie aan de Universiteit Utrecht.

Het viel me op dat ik aan de universiteit véél meer vrije tijd had. Op het hbo zat ik van 9.00 tot 17.00 uur op school, maar aan de universiteit volgde ik maar twee colleges en twee werkgroepen per week; de rest was zelfstudie. Als je een heel gedreven student bent, kun je daar natuurlijk superveel uren in steken. Maar ik studeerde efficiënt en las vaak stiekem een samenvatting; een zesje was voor mij voldoende. De bachelor vond ik dus prima te doen.

Handige websites

- > Hbo Psychomotorische therapie aan de Calo Windesheim Zwolle: www.windesheim.nl/opleidingen/voltijd/bachelor/psychomotorische-therapie-en-bewegingsagogie
- > Bachelor Psychologie aan de Universiteit Utrecht: www.uu.nl/bachelors/psychologie
- > Master Klinische Kinder- en Jeugdpsychologie aan de Universiteit Utrecht: www.uu.nl/masters/en/clinical-child-and-adolescent-psychology

Toch vraag ik me af of de academische manier van leren wel echt bij me past. De universiteit draait vooral om onderzoek en theorie, terwijl het hbo meer gericht is op doén, op contact met mensen en op je toekomstige beroep. Nog steeds twijfel ik weleens of ik niet gewoon op het hbo had moeten blijven.

Mijn advies luidt dus: ga niet per se voor het hoogst mogelijke niveau, maar kijk vooral welke manier van leren jou goed ligt. De maatschappij heeft de studenten op het mbo, hbo en de universiteit alle drie even hard nodig."

> 'KIJK VOORAL WELKE MANIER VAN LEREN JOU GOED LIGT'

Als studeren niet vanzelf gaat

Wist je dat gemiddeld 40 procent van de studenten tegen dingen aanloopt waardoor hun studie niet altijd vanzelf gaat? Zo zijn er bijvoorbeeld studenten met dyslexie, een depressie, astma of een chronische ziekte. Aan de buitenkant zie je een aandoening misschien niet altijd, maar een aandoening kan veel impact op je leven en je studie hebben. Is dit voor jou herkenbaar? Lees dan zeker verder!

Misschien kun je je moeilijk concentreren, heb je moeite met plannen, heb je vaak pijn of ben je snel vermoeid. Misschien zit je in een bijzondere situatie; midden in een gendertransitie, zwangerschap of mantelzorgperiode. Er kunnen verschillende redenen zijn waarom je je tentamens niet haalt, vertraging in je studie oploopt of moeite hebt om financieel rond te komen. Blijf dan niet in je eentje worstelen, maar zoek hulp. Kaart je ondersteuningsvraag zeker aan bij je opleiding; hoe eerder zij de informatie hebben, hoe beter ze je kunnen helpen.

Voor studenten met een ondersteuningsvraag; studenten die belemmeringen ondervinden vanwege een functiebeperking, chronische ziekte, psychische klachten, zwangerschap, jong ouderschap, gendertransitie of bijzondere familieomstandigheden zoals mantelzorg is er de website www.onbelemmerdstuderen.nl.

Via deze website kom je bij www.mbotoegankelijk.nl (voor mbo'ers) en bij www.hogeronderwijstoegankelijk.nl (voor hbo/universiteit).

Op deze twee websites kun je informatie in drie overzichtelijke blokken vinden:

- > Dit heb ik (je ziekte of situatie)
- > Dit kom ik onder meer tegen (problemen met geld, concentratie, vervoer)
- > Dit heb ik onder meer nodig (aangepaste toetsen, geld, cursussen, hulp bij stages) Ook vind je hier ervaringen van andere studenten; waar liepen zij tegenaan en welke ondersteuning kregen zij?

1,3 miljoen jongeren

Je bent niet de enige in deze situatie! Van alle jongeren (0 tot en met 25 jaar) in Nederland heeft 1,3 miljoen last van een chronische aandoening, zowel lichamelijk als psychisch. Daarnaast zijn er jongeren die in een bijzondere situatie zitten door gendertransitie, mantelzorg of jong ouderschap. Bij elkaar gaat het om 40 procent van de jongeren die behoefte hebben aan extra ondersteuning of hulp bij hun studie.

Lees meer op:

www.verwey-jonker.nl/publicatie/een-actueel-perspectief-op-kinderen-en-jongeren-met-een-chronische-aandoening-in-nederland-omvang-samenstelling-en-participatie/

Geldproblemen?

Als je met bijzondere omstandigheden of een ziekte kampt, dan heb je misschien extra kosten en is het niet altijd mogelijk om een bijbaantje te nemen. Dit kan zorgen voor geldproblemen. Blijf daar niet mee zitten! Er zijn verschillende landelijke regelingen waarvoor je kunt aankloppen bij DUO (aanvullende beurs of toelage) of de gemeente waarin je woont.

Relevante informatie vind je op deze drie websites:

- > www.mbotogankelijk.nl
- > www.hogeronderwijstoegankelijk.nl
- > www.duo.nl/particulier

Je kunt ook nog even op de website van je eigen gemeente kijken. Daarnaast is er een overheidsregeling in het hoger onderwijs voor financiële ondersteuning bij studievertraging, het zogenaamde Profileringsfonds. Vraag naar dit fonds bij je opleiding.

Zorgeloos naar school

Surf ook naar www.zorgeloosnaarschool.nl. Op deze site vind je onder het kopje 'Voor wie' verschillende tips, een brochure en informatie voor mbo-studenten en leerlingen (basis/middelbare school). Jongeren delen hun ervaringen in een video. Als je te maken hebt met een chronische ziekte of beperking, zul je daar rekening mee moeten houden tijdens je studie, maar ook als je straks een baan zoekt. Speciaal voor jou als mbo-student is er een (gratis) gids beschikbaar die je door de vier sleutelmomenten van je studie loodst:

- > De keuze voor je studie: past deze bij je? Kun je deze studie aan in jouw situatie of met jouw ziekte?
- > De start van je opleiding: kun je goede afspraken maken met school? Geef duidelijk aan wat je nodig hebt en aankunt.
- > Een passende stage vinden: wees open over wat je aankunt en wat je nodig hebt, anders doe je vooral jezelf tekort!
- > En ten slotte je zoektocht naar een passende baan: ook op je nieuwe werkplek is het belangrijk om open te zijn over jouw situatie.

meer
met
marnix
PABO UTRECHT

*Zie jij jezelf
al voor de
klas staan?*

Op de pabo van de Marnix Academie word je de leraar die jij wilt zijn. Ben jij havist, vwo-er of (v)mbo-student?

Check dan onze open dagen op

marnixacademie.nl/opendag

marnix academie

Kelen Lin

studeert Creative Business aan de Hogeschool Saxion.

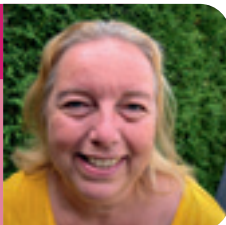

Kelen Lin (21) is lid van het s4s-studentenplatform. Ze studeert Creative Business aan de Hogeschool Saxion:

"Ik ging bij het platform omdat discriminatie moet stoppen. Ik heb daar zelf ook last van. Toen ik bijvoorbeeld de specialisatie journalistiek koos, waarschuwden mensen me: 'Daar moet je perfect Nederlands voor kunnen!' Maar ik ben hier geboren! Mijn ouders kwamen uit China naar Nederland omdat ze een betere toekomst wilden voor hun kinderen. Daarom verwachten ze veel van mij. Die druk voel ik wel, maar ik doe wat ik zélf fijn vind."

Itje Wijshake

is projectleider bij het s4s-studentenplatform.

Itje Wijshake, projectleider s4s-studentenplatform:

"Studenten met een niet-westerse achtergrond stoppen vaker dan westerse studenten met hun opleiding. Dat komt door verschillen in ouderbetrokkenheid, taalbeheersing, studievaardigheden en de houding van docenten en studenten. Veel docenten hebben zelf nooit ervaren waar deze jongeren tegenaan lopen. Dat maakt het lastig om goed te reageren."

Nederland. Het land waar iedereen dezelfde kans heeft op een goede schoolloopbaan. Toch? Was het maar zo mooi.

Kansenongelijkheid begint al op de basisschool. De achtergrond van je ouders beïnvloedt het schooladvies in groep 8. Hebben ze niet gestudeerd? Is er weinig geld thuis? Grote kans dat je een lager advies kreeg. Hoogopgeleide ouders stappen ook sneller naar de leraar als ze denken dat je advies omhoog kan. Ook later, bij het vinden van een stageplaats, krijgt niet iedereen gelijke kansen. Heb je een niet-Nederlandse achternaam? Dan moet je gemiddeld langer zoeken.

Aan die ongelijkheid moet een einde komen! Onder de naam Students-4-Students bedachten studenten uit heel Nederland plannen voor meer diversiteit en gelijke kansen. In Enschede vormden studenten van het ROC van Twente, Hogeschool Saxion en Universiteit Twente een tijdelijk platform. Ze geven workshops voor studenten over onbewuste vooroordelen en stagediscriminatie.

Kijk op s4sstudentenplatform.nl of op Instagram bij [@students4studentsplatform](https://www.instagram.com/students4studentsplatform). Officieel is Students-4-Students voorbij, maar veel projecten lopen door.

Kijk op www.students-4-students.nl of jouw onderwijsinstelling meedoet.

Tips van Itje en Kelen

- > Kies een bijbaan die bij je opleiding past.
- > Kun je geen stageplek vinden? Vertel het je docent.
- > Ben je de eerste in je familie die in Nederland gaat studeren? Vraag steun van een volwassene die het Nederlandse onderwijssysteem goed kent.
- > Veel hogescholen en universiteiten hebben mogelijkheden om je te ondersteunen. Gebruik ze!

Jessie Bakens

is onderzoeker aan het ROA van de Universiteit van Maastricht.

'Laat je niet te veel leiden door de vacatures van vandaag!'

Jessie Bakens is onderzoeker aan het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA) van de Universiteit van Maastricht.

"Als je het nieuws maar een beetje volgt, zie je dat er bijna overal een tekort aan personeel is. Werkgevers stellen opdrachten uit, moeten hogere prijzen vragen en veel producten worden daardoor duurder. Als je vandaag op zoek gaat naar een baan, liggen die overal voor het oprapen. Maar is het ook verstandig om je studiekeuze vooral te baseren op beroepen met veel vacatures? Of hou je er ook rekening mee of het een baan is met perspectief en wat je op termijn gaat verdienen? De vraag naar personeel is namelijk niet overal hetzelfde én verandert nogal eens.

Er zijn aan de ene kant sectoren met een redelijk constante en zelfs een groeiende vraag naar mensen, zoals de zorg, het onderwijs en de techniek. Daarin vind je werk waarin naast je vakmatige kwaliteiten ook een accent ligt op wat we 'interpersoonlijke en probleem-oplossende vaardigheden' noemen. Dat zijn trouwens eigenschappen die werkgevers steeds belangrijker gaan vinden. Het is van belang om te weten dat de behoefte aan personeel in die sectoren veel minder last heeft van schommelingen in de economie. Daarnaast zijn er op dit moment heel veel vacatures in de horeca, de detailhandel en het transport. Dat kunnen dan wel 'de banen van vandaag' zijn, maar of het de banen van morgen zijn, is maar de vraag. Ze zijn nogal afhankelijk van hoe het economisch gaat. Het zijn vaak banen - en dat is minstens zo belangrijk - met een relatief laag loon, minder goede arbeidsvoorwaarden én vooral met minder baan zekerheid (flexwerk!) en doorgroeimogelijkheden.

Uit onderzoek komen een paar structurele trends naar voren: je ziet dat er meer banen komen waarin het accent meer komt te liggen op sociale, cognitieve en analytische vaardigheden. In veel functies krijgt samenwerken en werken in teams meer nadruk. Ook merken we dat door verdergaande automatisering het routinematige werk onder druk staat.

Neem dus bij je studiekeuze ook je kans op werk mee! Laat je niet te veel leiden door de vacatures van vandaag! Kies voor een opleiding die je voorbereidt op een baan voor morgen. Dat werk levert je op termijn waarschijnlijk niet alleen een beter salaris, maar ook een beter toekomstperspectief op."

> **'NEEM BIJ JE STUDIEKEUZE OOK JE KANS OP WERK MEE!'**

Zoë Bosman

studeert verpleegkunde aan het MBO Utrecht.

'Ik houd van de spanning en adrenaline van de medische wereld'

Zoë Bosman (22) deed vmbo-tl op het Amadeus Lyceum in Vleuterweide. Nadat ze afstudeerde aan de MBO Theaterschool in Rotterdam, stapte ze over naar de bbl-opleiding Verpleegkunde aan het MBO Utrecht.

"Omdat ik drama een heel leuk vak vond op de middelbare school, koos ik voor de Theaterschool in Rotterdam. Ik kon helemaal opgaan in mijn rol en maakte graag een reactie los bij het publiek. Maar de constante competitie en prestatiedruk kostten me te veel energie. Dus toen ik op mijn negentiende afgestudeerd was, besloot ik een jaartje achter de bar te werken.

In die periode belandde mijn opa op de intensive care in het St. Antonius Ziekenhuis in Nieuwegein. Ik was heel nieuwsgierig en vroeg steeds aan de verpleegkundigen: wat zijn jullie aan het doen? Hoe werkt dat? Mag ik meekijken? Ik merkte dat er iets begon te kriebelen. Dus stuurde ik een brief naar het St. Antonius met de vraag of ik de interne bbl-opleiding kon doen, een opleiding die zij aanbieden in samenwerking met MBO Utrecht.

> 'HET FIJNE IS DAT DE OPLEIDING DOOR HET ZIEKENHUIS WORDT BETAALD'

Tip van Zoë

"Ik adviseer studiekeizers om eens een dagje met een student of professional mee te lopen. Wees maar brutaal; proef en ervaar. Dan pas kom je erachter hoe een opleiding of beroep er écht uit ziet."

Het fijne is dat de opleiding door het ziekenhuis wordt betaald en dat ik vanaf het begin een salaris kreeg. Maar omdat de opleiding verkort is (2,5 in plaats van 4 jaar), zijn de studie- en werkbelasting heel hoog. Ik werk 32 of 36 uur in de week en daarnaast moet ik ook nog opdrachten maken en toetsen voorbereiden. Persoonlijk vind ik die hoge werkdruk wel lekker. Ik houd van de spanning en adrenaline van de medische wereld. Heftige situaties, bijvoorbeeld rondom een overlijden, scheppen een sterke band met je collega's. Je leert ook ontzettend veel over jezelf: hoe reageer je in een acute situatie? Waar liggen je grenzen en hoe geef je die aan?

Ik kan in het ziekenhuis doorleren voor mijn hbo-papiertje. Maar daar twijfel ik nog over, want ik zit niet zo graag in de boeken. Wel wil ik een interne specialisatie gaan doen, bijvoorbeeld op de long- of hartafdeling, zodat ik steeds meer verantwoordelijkheden krijg."

Ook een bbl-opleiding doen?

De afkorting bbl staat voor beroepsbegeleidende leerweg. Dat betekent: werken en leren tegelijk.

- > bbl-opleiding Verpleegkunde aan het MBO Utrecht: www.mboutrecht.nl/opleidingen/verpleegkundige-bbl
- > overzicht van alle mbo-opleidingen Verpleegkunde (bol/bbl): www.enurse.nl/studie/opleiding/mbo-v
- > algemene informatie over bbl-opleidingen: www.bewustbbl.nl

Srimannarayana Baratam

studeerde af aan de TU Delft in de master Robotics.

'Ik wilde leren hoe ik objecten via software en elektronica kon aansturen en in beweging brengen'

Srimannarayana Baratam (27) groeide op in India, waar hij een bachelor Werktuigbouwkunde deed. Zijn fascinatie voor robots bracht hem naar de TU Delft, waar hij in 2022 als allereerste leerling afstudeerde in de kersverse, hypermoderne master Robotics.

"Ik ben altijd al creatief geweest. Als jongetje tekende ik veel en bouwde ik constructies van stukjes speelgoed en ijzerdraad. Omdat ik op de middelbare school goed was in natuurkunde en mechanica, besloot ik een bachelor Werktuigbouwkunde te gaan doen. Maar tijdens de bachelor ontdekte ik dat ik méér wilde dan alleen mechanische constructies bouwen. Ik wilde ook leren hoe ik objecten via software en elektronica kon aansturen en in beweging brengen. Dat is hoe mijn interesse in robotica ontstond.

Tip van Srimannarayana

"Mijn advies aan jonge mensen: volg niet alleen je interesses, maar kijk ook welke problemen er in de wereld bestaan, waarvoor een oplossing nodig is. Welk maatschappelijke kwestie gaat jou aan het hart? Als je dat eenmaal hebt ontdekt, kun je op zoek gaan welke studie (en later: welke baan) daar het beste bij aansluit."

Voor mijn master wilde ik graag naar Amerika of Europa, omdat jullie vooroplopen met technologische ontwikkelingen. Om dat te kunnen betalen heb ik na mijn bachelor 3,5 jaar bij een Indiase autofabrikant gewerkt. Ik onderzocht wrakken van auto's die betrokken waren bij aanrijdingen, waarbij vaak mensen om het leven waren gekomen.

Zodra ik genoeg had verdiend, meldde ik me aan voor diverse masters in het buitenland. De meeste topuniversiteiten wezen me af vanwege mijn tussenjaren. Ik kwam erachter dat geld en privilege een belangrijke rol spelen, ongeacht hoe slim je bent. Maar ik gaf niet op en gelukkig werd ik aan de TU Delft wél aangenomen bij de master Robotics, die in 2020 voor het eerst van start ging.

Mijn favoriete vakken waren Machine Perception en Deep Learning. Daar maakten we kennis met robots die de wereld kunnen waarnemen via camera's en sensors. Ook in regenbuien en sneeuwstormen, als wij mensen maar weinig kunnen zien. Ik specialiseerde me in betaalbare sensors voor de auto-industrie, waarmee ongelukken kunnen worden voorkomen. Op dit moment ben ik samen met een studiegenoot een eigen bedrijf aan het opzetten. We beginnen in Nederland, maar willen later uitbreiden naar India en andere lagere inkomenslanden, want daar gebeuren veruit de meeste auto-ongelukken."

Robotica (wo/hbo/mbo) studeren?

- > De TU Delft biedt Robotics aan als minor (keuzepakket in de bachelor) of master.
Minor: www.tudelft.nl/3me/onderwijs/minoren-en-keuzevakken/robotics
Master: www.tudelft.nl/onderwijs/opleidingen/masters/robotics/msc-robotics
- > www.utwente.nl/onderwijs/master/opleidingen/robotics/
- > www.bachelorstudies.co.nl/Bachelor/Robotica/
- > www.saxion.nl/opleidingen/en/fulltime/master/master-robotics-systems-engineering
- > www.tech.rocmn.nl/mbo-opleidingen-tech-college/richting/mechatronica-robotica
- > www.landstedembo.nl/paginas/robotschool/

Kane de Bresser

volgt de specialisatie Urban Planning (planologie).

Kane de Bresser (18) deed de havo op het Cambreur College in Dongen. Momenteel zit ze in het tweede jaar van de hbo-opleiding Built Environment aan Breda University of Applied Sciences (BUAs). Ze volgt de specialisatie Urban Planning (Planologie).

"In de eindexamenklas van de havo wist ik nog niet precies wat ik wilde studeren. Ik had een gesprek met mijn decaan en samen kwamen we uit op meerdere opleidingen, zoals Logistiek en Built Environment aan de BUAs. Toen ik op internet webinars over de studies bekeek, merkte ik dat mijn voorkeur uitging naar Built Environment.

Ik houd erg van rondreizen. Daarbij vraag ik me vaak dingen af, zoals: waarom is in Amerika de auto dominant en in Nederland de fiets? De opleiding Built Environment – en dan vooral de specialisatie Urban Planning – houdt zich met zulke vragen bezig. Hoe gedragen mensen zich in een bepaalde omgeving? En hoe kun je de omgeving (her)inrichten om gedrag te beïnvloeden, bijvoorbeeld met het oog op duurzaamheid? De opleiding volg ik in het Engels; we zijn heel internationaal georiënteerd. In het eerste jaar mochten we meedenken over een woonwinkelgebied in Zuid-Afrika, een bestaand project. Dit jaar richten we ons op Sjanghai waar ze worstelen met stijgend water door klimaatverandering. Omdat we in Nederland veel ervaring hebben met watermanagement en fietspaden, kunnen Nederlandse projectmanagers in het buitenland van meerwaarde zijn. Ik wil de stage in mijn derde jaar dan ook in het buitenland doen. Wie weet ga ik na mijn studie wel in het buitenland werken.

Het is fijn dat we tijdens de opleiding veel creatieve vrijheid krijgen. We schetsen bijvoorbeeld met potlood een bestemmingsplan dat we vervolgens uitwerken met professionele design- en architectuursoftware. We hebben twee praktijkdagen in de week en werken veel in groepjes, omdat samenwerking met anderen – van technici tot ambtenaren – essentieel is voor planologen."

'Hoe kun je de omgeving (her) inrichten om gedrag te beïnvloeden?'

Tip van Kane

"Weet jij nog niet wat je wilt studeren? Knoop dan een gesprek aan met je leraren en wees niet bang om vragen te stellen. Zelf vond ik meeloopdagen nuttiger dan open dagen omdat je dan pas ontdekt wat een opleiding echt inhoudt."

Interesse in een opleiding ruimtelijke ontwikkeling/stadsplanning (mbo/hbo/wo)?

- > algemene informatie over hbo-opleidingen ruimtelijke ontwikkeling: www.carrieretijger.nl/opleiding/techniek/bouw-en-verkeer/ruimtelijke-ontwikkeling
- > hbo Built Environment (NL/EN) aan Breda University of Applied Sciences: www.buas.nl/opleidingen/built-environment-hbo
- > bachelor Urban Studies (EN) aan Universiteit Leiden: www.universiteitleiden.nl/onderwijs/opleidingen/bachelor/urban-studies
- > mbo Leefbare stad en klimaat (NL) aan Yuverta (op zes locaties): www.yuverta.nl/mbo/opleidingen/leefbare-stad-en-klimaat

> 'DIT JAAR RICHTEN WE ONS OP SJANGHAI WAAR ZE WORSTELLEN MET STIJGEND WATER DOOR KLIMAATVERANDERING'

Hoe kies ik een studie die bij mij past? En wat moet ik allemaal regelen als ik ga studeren?

Op Studiekeuzelab.nl ontdek je alles wat je moet weten!

www.studiekeuzelab.nl

studie
keuze

AN
OGZ
PROJECT

**Bezoek
een van
onze
onderwijs-
beurzen**

onderwijs
beurs ZUID

onderwijsbeurszuid.nl

onderwijs
beurs Noordoost

onderwijsbeurs.nl

STUDIE KEUZE BEURS

Midden

studiekeuzebeurs.nl

De Buitenland
Beurs

Studie, stage of tussenjaar
in het buitenland?

25 & 26 november 2022
Jaarbeurs Utrecht

Scor je gratis ticket via
buitenlandbeurs.nl

STUDIE KEUZE BEURS

West

studiekeuzebeurswest.nl

Sven Vossenber

volgt de opleiding Leraar Biologie (tweedegraads lesbevoegdheid) aan de Hogeschool van Utrecht.

'Ik ben er nu pas achter wat ik later wil worden; leraar biologie!'

Sven Vossenber (27) loopt momenteel stage bij middelbare school 'De Werkplaats' in Bilthoven. Hij is derdejaarsstudent Leraar Biologie aan de Hogeschool Utrecht.

Na mijn middelbare school wist ik nog niet precies wat ik wilde doen. Wel was ik gefascineerd door de wereld van evenementen, entertainment en themaparken. Ik besloot me daarom aan te melden voor de hbo-opleiding Leisure Management in Breda. Eenmaal afgestudeerd heb ik gewerkt als marketing- en communicatiemedewerker voor een aantal dierenparken in Nederland. In die functie heb ik veel geleerd, plezier gehad en ervaringen opgedaan, maar na een paar jaar kreeg ik steeds meer behoefte aan een baan met meer betekenis. Ik wilde graag iets bijdragen aan de samenleving.

➤ **'NA EEN PAAR JAAR KREEG IK STEEDS MEER BEHOEFTE AAN EEN BAAN MET MEER BETEKENIS'**

Tijdens een persoonlijke ontdekkingstocht kwam ik erachter dat ik opnieuw wilde gaan studeren in de richting van biologie. Ik vind het leuk om te begrijpen hoe de natuurlijke wereld functioneert en ik kan opgaan in de eindeloze biologische complexiteit. Tijdens het zoeken naar potentiële opleidingen kwam de lerarenopleiding biologie voorbij. Ik was al snel overtuigd en schreef ik me in bij Hogeschool Utrecht.

➤ **'IK WIL DAT LEERLINGEN DE BEHOEFTE VOELEN OM ZICHZELF TE ONTWIKKELEN'**

'Hoe zijn leerlingen intrinsiek te motiveren?' Dat is de hoofdvraag waar ik me graag mee bezig houd. Ik wil dat leerlingen de behoefte voelen om zichzelf te ontwikkelen. Niet vanwege externe eisen en extrinsieke belangen. Ik wil een veilige en prettige leeromgeving creëren met, naast vakinhoud, ook veel aandacht voor verwondering, leerplezier en samenwerking. De middelbare school is eigenlijk een mini-samenleving waarin leerlingen voorbereid worden op hun toekomstige rol in onze samenleving. Als docent wil ik mijn leerlingen inspireren om een positieve invloed te hebben op een gezonde en betekenisvolle toekomst voor de mens en de natuur!

Studiekeuzetips van Sven

Het is relevant om jezelf af te vragen wat je belangrijk vindt en waaruit je plezier en energie haalt in het leven. Kijk vervolgens ook naar waarin je goed bent én waarin je minder goed bent. Door meer inzicht in je waarden, eigenschappen, talenten en interesses te krijgen, kun je keuzes maken die passen bij jou als persoon. Dat gaat je veel plezier geven, nu en in de toekomst. Gelukkig zijn is uiteindelijk waar het allemaal om draait!

YouTube Tip

Dit YouTube kanaal is voor mij een enorme informatie- en inspiratiebron. Het is ook van grote invloed geweest op mijn studiekeuze: www.youtube.com/kurzgesagt.

talentfocus studiekeuzetest

start hier

De meest uitgebreide en gevalideerde tests op de markt

Krijg jij al de vraag: wat ga je volgend jaar studeren? Dit kan best een lastige zijn als je het antwoord nog niet weet. Dat is ook niet zo gek, want een studie kiezen is lastig en je wilt natuurlijk gelijk de juiste keuze maken! Maar hoe maak je nou die keuze? En hoe weet je of de gekozen studie echt bij je past?

Na het maken van de testen krijg je direct een rapportage. Hieruit ontdek je wat jouw sterke punten, kwaliteiten en uitdagingen zijn én hoe je deze kan inzetten bij een vervolgstudie.

Zo kom jij snel dichterbij het antwoord op de vraag: **'welke studie past bij mijn persoonlijke eigenschappen en interesses?'**

Met de Studiekeuzetest van TalentFocus krijg jij hier antwoord op!

De Studiekeuzetest bestaat uit de Persoonlijkheidstest en de Studie interestetest.

- De Persoonlijkheidstest geeft inzicht in jouw sterke kwaliteiten en hoe je deze het beste kan inzetten.
- De Studie interestetest selecteert vanuit alle studies in Nederland de studies die echt bij jou passen.

Wil je meer informatie over het maken van de Studiekeuzetest?

Scan onderstaande
QR-code of ga naar
studiekeuzeadvies.nl

talentfocus

Verschillende niveaus, verschillende beroepen

Als je naar het mbo gaat kun je kiezen uit heel veel opleidingen: er zijn tenslotte nogal wat beroepen. Er zijn verschillende niveaus en manieren waarop je leert, maar één punt hebben alle opleidingen gemeen: ze leiden je op voor een drievoudige kwalificatie: burgerschap, aansluiting op de arbeidsmarkt én aansluiting op een vervolgopleiding.

Het mbo is er voor iedereen!

Je kunt op vier verschillende niveaus instappen. Je vooropleiding bepaalt op welk niveau je kunt beginnen. De vier niveaus zijn: entree (1), basisberoeps (2), vak (3) en middenkader (4).

Toelating

Het mbo bouwt verder op wat je al geleerd hebt in het voortgezet onderwijs. Ook als je geen diploma hebt gehaald, kun je beginnen aan een opleiding. Voor de vier verschillende niveaus gelden verschillende vooropleidingseisen.

Even voor je op een rijtje:

- Niveau 1: geen diploma nodig, minimumleeftijd 16 jaar
- Niveau 2: diploma vmbo-basis
- Niveau 3 /4: diploma vmbo-kader/gl/tl; of ongediplomeerd havo/vwo met tenminste een overgangsbewijs van klas 3 naar 4.

Op tijd inschrijven!

Weet je welke studie je wilt gaan volgen en naar welke school je wilt? Je vooropleiding bepaalt op welk niveau je je kunt inschrijven. Let op: voor sommige opleidingen gelden aanvullende eisen. De deadline voor aanmelding voor het mbo is 1 april 2023. Op tijd aanmelden is absoluut belangrijk. Het kan zijn dat de opleiding die je kiest een beperkt aantal plaatsen heeft.

> 'ÉÉN PUNT HEBBEN ALLE OPLEIDINGEN GEMEEN: ZE LEIDEN JE OP VOOR EEN DRIEVoudIGE KWALIFICATIE; BURGERSCHAP, AANSLUITING OP DE ARBEIDSMARKT ÉN AANSLUITING OP EEN VERVOLGOpleiding'

Hoe lang duurt de opleiding?

Niveau 1 (entree)

1 jaar. Entreeopleiding: met een diploma van een Entree-opleiding werk je als assistent in een bedrijf of instelling.

Niveau 2 (basisberoeps)

1 tot 2 jaar. Je wordt opgeleid tot vakman/vakvrouw. Je bent vooral praktisch bezig en houdt je bezig met uitvoerend werk.

Niveau 3 (vak)

2 tot 3 jaar. Je kunt zelfstandig aan de slag in jouw vakgebied.

Niveau 4 (middenkader- of specialistenopleiding)

3 tot 4 jaar. Je voert volledig zelfstandig je werk uit en bent breed inzetbaar. Ook kun je een specialisatie ontwikkelen of een leidinggevende functie vervullen.

Let op: doorstromen kan! Veel opleidingen kun je 'stapelen'. Als je een opleiding op niveau 3 volgt, kun je verder leren op niveau 4. Met een diploma van niveau 4 kun je doorgaan naar het hbo.

Na het mbo?

Met je mbo-diploma kun je direct aan het werk, maar je kunt natuurlijk ook verder leren. Voor doorstuderen geldt in het algemeen: hoe hoger de opleiding, des te meer kans op werk. Veel studenten kiezen ervoor om na hun opleiding door te studeren op een hoger niveau binnen het mbo of door te gaan naar het hbo. Omdat praktijkervaring waardevol is, zijn hbo-scholen blij met studenten die een mbo-opleiding (niveau 4) hebben gevolgd.

STUDIE KIEZEN?

www.studiekeuze123.nl

1 Ontdek

2 Vergelijk

3 Kies

Ga naar onze website

Studiekeuze123.nl biedt eerlijke en betrouwbare informatie over het maken van je studiekeuze. Je vindt hier alle erkende hbo- en wo-opleidingen in Nederland. Ontdek, vergelijk en kies.

Studiekeuze123 is een initiatief van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, in samenwerking met studenten, hogescholen en universiteiten.

**STUDIE
KEUZE**
Powered by Ministerie van OCW

Hoger beroepsonderwijs in het kort

Een hogeschool biedt beroepsgerichte opleidingen aan. Na vier jaar ben je klaar om de arbeidsmarkt op te gaan: het hbo bereidt je voor op een beroep. Tijdens een hbo-opleiding doe je kennis op waar je in de praktijk wat aan hebt. Je loopt vaak meerdere stages om ervaring op te doen. Op het hbo ben je praktisch bezig. Vaak werk je in projecten met je medestudenten samen en maak je opdrachten. Daarnaast heb je tijd voor zelfstudie. In het hbo wordt vanaf het begin van de opleiding zelfstandigheid van je verwacht. De schooldagen zijn onregelmatig. Je hebt niet elke dag colleges of lessen. Je werkt in projectgroepen met je medestudenten. Het samenwerken regel je meestal zelf. Je steekt thuis veel tijd in je studie. Theoretische kennis (via literatuur) is belangrijk om je praktijk te onderbouwen. Wil je wel naar het hoger onderwijs, maar vind je vier jaar studeren te lang? Dan kun je kiezen voor een associate degree (Ad). Dit een tweejarige studie in het hbo. Lees meer op www.studiekeuze123.nl/associate-degree.

Studiekeuze en toelating

Heb je een diploma mbo-4, havo of vwo? Dan kun je naar het hoger beroepsonderwijs (hbo). Ben je 21 of ouder en heb je niet de juiste vooropleiding? Dan kun je bij een hogeschool een toelatingsonderzoek doen. Sommige opleidingen stellen extra eisen aan een diploma: een bepaald profiel of vakken binnen dat profiel.

Je geeft je tijdig op je voor je hbo-opleiding. Doe dat voor 1 mei 2023 bij Studielink. Aanmelding tot en met 1 mei 2023 betekent ook het recht op toelating tot een andere studie dan de opleiding waarvoor je je opgeeft.

Studeren en studiepunten

Als je studeert aan het hbo haal je studiepunten. Eén punt staat voor 28 studiebelastingsuren: uren die je op school bent, maar ook de uren die je thuis besteedt aan zelfstudie. Voor een vierjarige hbo-opleiding staan 240 studiepunten. Eén studiejaar bestaat uit 60 punten. In het eerste jaar moet je een bepaald aantal punten halen: het Bindend Studieadvies. Het aantal verschilt wel per opleiding. Als je het aantal vereiste studiepunten niet haalt, kun je niet verder met je opleiding. Heb je je

eerste jaar met voldoende punten afgerond, dan heb je je propedeuse binnen. Daarmee kun je in een aantal gevallen doorstromen naar de universiteit. Studiepunten verdien je voor elk stukje van je opleiding dat je afrondt. Je krijgt punten voor een tentamen dat je haalt, een stage die je goed afrondt of een projectverslag. Check dit systeem voordat je begint bij de opleiding die je kiest.

Leren en werken in drie varianten

- 1) Studeren in voltijd: je volgt in de regel elke dag lessen of colleges, loopt stages en doet aan zelfstudie. Je besteedt gemiddeld 40 uur per week aan je studie. Je hebt recht op studiefinanciering.
- 2) Studeren in deeltijd: je hebt meestal les in de avonden. Je kunt hiervoor kiezen als je naast je werk wilt studeren, een volgende stap in je carrière wilt zetten of als omscholing. De studie kan aansluiten bij je werk, maar dit hoeft niet. Als deeltijdstudent heb je geen recht op studiefinanciering.
- 3) Een duale opleiding volgen: bij een duale studie combineer je werken en studeren. Er is een belangrijk verschil met een deeltijdstudie: in een duale opleiding vullen werk en studie elkaar aan. Zonder passend werk kun je geen duale opleiding volgen. Tijdens de opleiding hoef je geen stage te lopen. De periode waarin je werkt, ben je werknemer en ontvang je salaris. De periode waarin je studeert heb je recht op studiefinanciering. Het grote verschil tussen studeren in voltijd en studeren in deeltijd zit in het combineren van werk, privé en studie. Bij studeren in deeltijd moet je deze drie elementen combineren.

Na het hbo?

Als je je hbo-opleiding hebt afgerond, dan mag je jezelf 'bachelor of profession' noemen. De Engelse titels (bachelor en master) worden in heel Europa gehanteerd. Als je in het buitenland wilt werken of doorstuderen kan men eenvoudig het niveau vergelijken. Na een bacheloropleiding kun je doorstromen naar een master. Zowel hogescholen als universiteiten bieden masters aan. Op het hbo wordt een master vaak een professionele master genoemd.

... de meeste studenten
kiezen voor een opleiding in
economie en bedrijf?

Wist je dat...

KEUZEGIDS

... veel studenten niet weten
dat ze recht hebben op een
aanvullende beurs?

... een mbo-student
het meeste gaat
verdienen na de
opleiding proces-
techniek?

Keuzegids is dé onafhankelijke studie-
vergelijker van alle opleidingen in Nederland.

In de Keuzegids vind je alle informatie die je nodig hebt als je een studie gaat kiezen. Van studentenoordelen tot baankansen. Alles in één overzichtelijke gids om jou te helpen bij de juiste studiekeuze!

De edities voor schooljaar 2023-2024 verschijnen
vanaf het najaar van 2022.

 KEUZEGIDS

Naar de universiteit? Hoe dan?

Toelating

Als je eenmaal je vwo-diploma hebt, kun je door naar een opleiding op een universiteit, het wetenschappelijk onderwijs (wo). Ook als je tijdens je hbo-opleiding na het eerste jaar je propedeuse hebt gehaald (dat betekent dat je alle 60 studiepunten hebt gehaald), kun je soms een opleiding volgen aan een universiteit. Kijk op de website van de opleiding van jouw keuze of je rechtstreeks met een propedeuseverklaring toelaatbaar bent of dat je nog vakken op vwo-niveau moet behalen.

Studie en onderzoek

Binnen het wetenschappelijk onderwijs ligt de nadruk minder op het voorbereiden op werk of een beroepspraktijk en meer op onderzoeksvaardigheden. Je leert analytisch en kritisch met leerstof omgaan.

Het studietempo in het wetenschappelijk onderwijs ligt relatief hoog. Je werkt veel en vaak zelfstandig. Er is minder controle op het huiswerk. Er wordt van je verwacht dat je de grote hoeveelheid (soms Engelstalige) lesstof snel kunt opnemen en dat je de stof begrijpt.

Op de universiteit is er een onderscheid tussen hoor- en werkcolleges. Niet elk vak kent werkcolleges. De hoorcolleges volg je met alle mensen die het vak nog moeten halen, dus met meerdere klassen tegelijk plus anderen. Dat betekent dat je soms wel met een paar honderd medestudenten in een collegezaal zit. Daardoor is er vaak minder ruimte voor interactie en is zo'n college vooral een kwestie van luisteren.

Studeren en studiepunten

Als je studeert aan de universiteit behaal je studiepunten. Eén punt staat voor 28 studiebelastingsuren: uren die je op school bent, maar ook de uren die je thuis besteedt aan zelfstudie. Een succesvol afgeronde driejarige universitaire bachelor levert 60 studiepunten per jaar op, dus 180 studiepunten in totaal.

Alle eerstejaars krijgen aan het eind van het eerste jaar een Bindend Studieadvies. In het eerste jaar moet je een bepaald aantal studiepunten halen. Het aantal verschilt per opleiding.

Handige websites

Kijk voor een overzicht van alle Nederlandse universiteiten, voor vragen over studiekeuze, inschrijving, studiefinanciering en wat te doen als je je master hebt, op www.universiteitstart.nl

- > www.weblog.wur.nl/studiekeuzekind/studiepunten-hoe-werkt-dat/
- > www.weblog.wur.nl/studiekeuzekind/hoe-lang-mag-je-studeren/
- > Welke routes zijn er van het hbo naar de universiteit? www.hbostart.nl/van-hbo-naar-wo/
- > www.studiekeuze123.nl/wat-ga-jij-kiezen/artikel/wat-kost-studeren
- > De basisbeurs komt terug! Het kabinet wil de basisbeurs in het hoger onderwijs opnieuw invoeren. Houd voor actuele info deze website in de gaten: www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/hoger-onderwijs/plannen-kabinet-herinvoering-basisbeurs-en-tegemoetkoming

Daarna heb je nog een of twee jaar (afhankelijk van de opleiding) om te slagen voor de rest van de eerstejaarsvakken. Lukt dat niet, dan kun je niet verder met je studie. Check voor je een opleiding kiest hoe het is geregeld bij de studie van jouw keuze.

Twee niveaus: bachelor en master

Het wetenschappelijk onderwijs in Nederland is, net zoals bij het hoger beroepsonderwijs, ingedeeld volgens het bachelor-masterstelsel. Je kunt een wo-opleiding op twee niveaus volgen:

Universitaire bachelor

Deze opleiding duurt drie jaar en is vooral theoriegericht. Je schrijft vaak in het laatste jaar een scriptie. Je sluit de opleiding af met een bachelordiploma. Na je wo-bacheloropleiding kun je een universitaire master volgen. Soms zijn er extra toelatingseisen, bijvoorbeeld wanneer je voor een ander vakgebied kiest.

Universitaire master

De opleiding duurt één tot drie jaar waarin je je verder specialiseert. De master is theoriegericht; je besteedt aandacht aan onderzoek en onderzoeksmethoden. Je rondt de master af met een scriptie.

Weet je welke opleiding je volgend jaar wilt gaan doen? Check. Voldoe je aan de toelatingseisen? Check. Mooi, dan kun je je gaan aanmelden. Doe dat op tijd! Voor 1 april 2023 (mbo) of voor 1 mei 2023 (hbo/universiteit). Maar let op: soms moet je eerder aan de slag!

Heb je een DigiD?

Om je aan te melden voor een opleiding, moet je jezelf digitaal identificeren. Je hebt daarvoor een DigiD nodig. Die gebruik je met de DigiD-app of met een sms-controle.

Heb je geen DigiD?

Vraag je DigiD op tijd aan, liefst minimaal een maand van tevoren.

Heb je wel een DigiD, maar ben je je gebruikersnaam kwijt?

Dan moet je een nieuwe DigiD aanvragen, doe dit op tijd.

Heb je wel een DigiD, maar ben je je wachtwoord vergeten?

Ga naar www.digid.nl/herstellen.

Heb je geen DigiD en kun je deze ook niet aanvragen?

Bijvoorbeeld omdat je geen burgerservicenummer (BSN) hebt?

- > Voor het mbo: zonder DigiD kun je een account aanmaken voor Centraal Aanmelden Mbo. Vraag daarvoor een code aan bij het studenteninformatiepunt van de school waar je naartoe wilt. Heb je de code? Ga naar www.inschrijvenmbo.nl en klik op 'Account aanmaken zonder DigiD'.
- > Voor hbo en universiteit: ga naar www.studielink.nl en klik op Studielink account aanmaken zonder DigiD. Meer informatie: www.digid.nl/vraag-en-antwoord

Aanmelden voor een mbo-opleiding – voor 1 april 2023

- > Ga naar de website van de school waar je naartoe wilt.
- > Bij de opleiding van je keuze staat hoe je je moet aanmelden.
- > Ook lees je hier of er extra eisen zijn om toegelaten te worden.
- > Vul alles in. Je wordt vanzelf doorgestuurd naar Centraal Aanmelden (www.inschrijvenmbo.nl).

- > Sommige opleidingen hebben een maximum aantal plaatsen (dit heet *numerus fixus*, zie pagina 48). Is het een numerus fixus-opleiding die selecteert op volgorde van aanmelding? Meld je dan zo vroeg mogelijk aan.
- > Je mag je voor meerdere opleidingen aanmelden. Later maak je dan je definitieve keuze.

Studiekeuzeadvies en toelatingsrecht op het mbo

Veel opleidingen organiseren een intake- of kennismakingsperiode om je te helpen met je definitieve studiekeuze. Hier moet je aan meedoen om toelatingsrecht te krijgen. Heb je meegedaan, voldoe je aan de toelatingseisen, is er genoeg plek en meld je je op tijd aan? Dan heb je recht op toelating én op een studiekeuzeadvies. Dat studiekeuzeadvies krijg je van de opleiding. Het advies *kán* zijn: kies een andere opleiding. Je hoeft het advies niet op te volgen, maar denk er wel goed over na.

Meer informatie:

- > www.kiesmbo.nl > Over het mbo > Aanmelden en toelatingsrecht.

Aanmelden voor een bacheloropleiding aan hbo of universiteit – voor 1 mei 2023

- > Ga naar de website van de hogeschool of universiteit waar je naartoe wilt.
- > Kijk bij de opleiding van je keuze of er een bepaalde toelatingsprocedure is bijvoorbeeld extra toelatingseisen of een numerus fixus (zie pagina 48). Dan moet je je eerder aanmelden.
- > Ga naar www.studielink.nl en voer je gegevens in.
- > Doe een verzoek tot inschrijving.
- > Houd je e-mail en het dashboard van www.studielink.nl in de gaten, zodat je weet wat je moet doen.
- > De meeste hogescholen en universiteiten zullen je uitnodigen voor een (verplichte) studiekeuzecheck ('matching'). Doel: samen onderzoeken of de opleiding echt bij je past. Hoe eerder je je aanmeldt, hoe eerder je een matchingstraject kunt doen. Bij opleidingen met een numerus fixus of andere vorm van selectie doe je geen studiekeuzecheck.
- > Je kunt je via Studielink per studiejaar voor maximaal vier opleidingen aanmelden. Voor 31 augustus 2023 maak je je definitieve keuze.

Meer informatie

- > www.studielink.nl
- > www.studiekeuze123.nl/aanmelden-studie

Selectie

Ook met de juiste vooropleiding kun je niet overal zomaar beginnen. Je moet soms deelnemen aan een selectieprocedure om toegelaten te worden. Er zijn verschillende soorten selectie, bijvoorbeeld extra toelatingseisen of een numerus fixus.

Extra toelatingseisen

Bij bijvoorbeeld kunst- en sportopleidingen of de hotelschool moet je laten zien dat je genoeg talent of de juiste eigenschappen hebt voor de opleiding. Kijk hiervoor op de website van de opleiding die je wilt volgen.

Let op: eerder aanmelden!

Voor opleidingen met extra toelatingseisen moet je je vaak eerder aanmelden dan voor andere opleidingen. Hoeveel eerder? Dat verschilt, dus kijk op de website van de opleiding waar je naartoe wilt.

Heeft je mbo-opleiding aanvullende eisen? Dan kun je je gewoon tot 1 april 2023 aanmelden. Je doet de toelatingstest na 1 april 2023. Maar let op: opleidingen met extra toelatingseisen zijn vaak óók numerus fixus-opleidingen. Daarbij telt vaak de volgorde van aanmelding; meld je in dat geval dus zo snel mogelijk aan.

hbo/wo

Lees op de website van de opleiding de selectie- en aanmeldprocedure.

Niet geselecteerd?

Soms helpt het om een tussenjaar te nemen. In dat jaar kun je je kennis en vaardigheden bijspijkeren, werkervaring opdoen, extra trainen, studeren op je muziekinstrument, eindexamen doen in een extra vak, enzovoorts. En dan vol goede moed naar het toelatingsexamen in het volgend jaar! Als je nog leerplicht hebt kun je geen tussenjaar nemen. Lees meer over het tussenjaar op pagina 19 en volgende.

Numerus fixus

Sommige opleidingen hebben een maximum aantal plaatsen vastgesteld. Dat heet *numerus fixus*. Voor deze opleidingen is er een selectieprocedure.

mbo

Er zijn twee manieren van selecteren.

- > de volgorde van aanmelding: meld je zo snel mogelijk na opening van de aanmeldwebsite aan (vaak al vanaf 1 oktober 2022).
- > loting: iedereen die zich tot 1 april 2023 heeft aangemeld, doet mee aan de lotingsprocedure.

hbo/wo

Onderwijsinstellingen mogen zelf bepalen hoe de selectieprocedure eruit ziet. Daarom wordt het ook wel decentrale selectie genoemd. Soms moet je een motivatiebrief schrijven, op gesprek komen of een test maken. Er wordt dus niet alleen naar de cijfers van de middelbare school gekeken, maar ook naar je motivatie en persoonlijkheid. De onderwijsinstelling geeft op de eigen website meer informatie over de selectieprocedure.

Welke opleidingen hebben een numerus fixus?

mbo

Kijk op de website van de opleiding waar je naartoe wilt om te zien of er een numerus fixus is. Of zoek je opleiding en de locatie op www.kiesmbo.nl, daar staat het (meestal) ook. Er staat dan Beperkte toelating en daaronder: *Je wordt toegelaten op basis van loting of je wordt toegelaten op basis van jouw inschrijfdatum.*

hbo/wo

Op www.studiekeuze123.nl/numerus-fixus staat een lijst met opleidingen met een numerus fixus. Deze lijst verandert elk jaar. Sommige opleidingen hebben bij de ene onderwijsinstelling een numerus fixus, maar bij de andere niet. Per studiejaar kun je je voor maximaal twee opleidingen met een numerus fixus aanmelden.

Meer informatie:

www.studiekeuze123.nl/numerus-fixus.

In Studielink herken je een opleiding met een numerus fixus aan het volgende plaatje:

Aanmelden voor een hbo/wo opleiding met een numerus fixus: uiterlijk 15 januari 2023

- > Maak een account aan in Studielink. Na het checken van je e-mailadres en vooropleiding kun je een verzoek tot inschrijving indienen
- > Via de link 'Meer informatie over deze fixusopleiding' kom je op een webpagina van de onderwijsinstelling waar je naartoe wilt. Daar staat informatie over de selectieprocedure.
- > Na het kiezen van het instroommoment krijg je een melding: "Met het indienen van dit verzoek tot inschrijving verbruik je één selectiepoging, tenzij je het voor de uiterste aanmelddatum intrekt."

Op www.studiekeuze123.nl/numerus-fixus lees je meer over de regels rond selectiepogingen.

- > Vul alles in en dien je verzoek in via Bevestigen.
- > Studielink stuurt je verzoek naar de onderwijsinstelling van je keuze.

Studeren in België

Voor Nederlandse studenten kan studeren in Vlaanderen een goed idee zijn:

- > Het collegegeld (in Vlaanderen heet dat studiegeld) is niet hoog.
 - > Er is geen numerus fixus (behalve voor tandheelkunde en geneeskunde).
 - > Aanmeldingen voor Belgische opleidingen tellen niet mee in Nederland.
 - > Website over de erkenning van je diploma, inschrijving en kosten: www.onderwijs.vlaanderen.be/studenten.
 - > Website over het toelatingsexamen voor arts of tandarts: www.toelatingsexamenartstandarts.be.
- > Houd op Studielink je Dashboard in de gaten voor berichten over je inschrijving.
 - > De onderwijsinstelling informeert je verder over de selectieprocedure.
 - > Heb je daaraan deelgenomen? Dan stuurt Studielink je op 15 april 2023 je rangnummer.
 - > Lees hier meer over de uitslag van de selectie: www.studiekeuze123.nl/numerus-fixus/de-uitslag-van-de-selectie.

Heb je een plan B?

Je mag je voor meerdere opleidingen aanmelden. Als je aanmeldt voor een fixusstudie, een studie met extra toelatingseisen of als je nog twijfelt over je studiekeuze: zorg voor een tweede studiekeuze.

Wie een studie met succes afrondt, is gewild bij werkgevers en heeft doorgaans een grote persoonlijke ontwikkeling doorgemaakt. Maar studeren kost geld. Hoe maak je een studie af zonder al te veel schulden?

Studiefinanciering mbo

De studiefinanciering mbo bestaat uit vier onderdelen:

1. een basisbeurs
2. studentenreisproduct
3. aanvullende beurs
4. studentenlening

Voor studenten op niveau 1 en 2 zijn de eerste 3 onderdelen direct een beurs (een gift). De aanvullende beurs is afhankelijk van het inkomen van je ouders. Deze lening moet altijd terugbetaald worden. Daarover wordt rente berekend. Terugbetalen gaat in 15 jaar (mogelijk naar 35 jaar door nieuwe wetgeving).

Doe je niveau 3 of 4, dan zijn de eerste 3 onderdelen om te beginnen een lening. Haal je binnen 10 jaar een diploma, dan wordt de lening omgezet in een beurs (een gift). Ook de rente vervalt dan. De lening (met de berekende rente) moet je altijd terugbetalen.

Je hebt recht op een basisbeurs en een aanvullende beurs voor 4 jaar, daarna heb je nog 3 jaar recht op lening en studentenreisproduct.

Toelichting per onderdeel

1. De basisbeurs voor thuiswonende studenten is maandelijks (2022) € 88,48 en is in 2022-2023 voor uitwonende studenten € 288,77.

2. Studentenreisproduct, te krijgen voor door de week (ma t/m vr) of in het weekend.

3. Aanvullende beurs is maximaal € 364,42 voor thuiswonende studenten en € 387,78 voor uitwonende studenten (bij een ouderlijk inkomen van max. € 35000). Daar is een Tegemoetkoming Lesgeld in opgenomen.

4. Studentenlening. Het bedrag dat je wilt lenen bepaal je zelf. Lenen hoeft niet, je kunt dan nog steeds basisbeurs en studentenreisproduct krijgen.

Je kunt € 192,76 lenen + het niet toegekende deel van de aanvullende beurs.

Bekijk hier een filmpje over het aanvragen van studiefinanciering voor het mbo

www.duo.nl/zakelijk/middelbaar-beroepsonderwijs/voorlichting-studiefinanciering/video-studiefinanciering-aanvragen-voor-mbo.jsp

Dit deel gaat over de financiële kant van studeren. Duidelijk is in elk geval dat de basisbeurs opnieuw wordt ingevoerd! Maar let op: pas in het studiejaar 2023-2024.

Zit je nu in het laatste jaar van het voortgezet onderwijs en ga je naar het hbo of de universiteit, dan heb je geluk. Je krijgt de basisbeurs. Tenminste, als de Tweede en Eerste Kamer het wetsvoorstel goedkeuren. Mbo'ers krijgen nog steeds de basisbeurs; voor hen verandert er niet veel.

Studiefinanciering

In Nederland heb je als student recht op studiefinanciering. In het studiejaar 2023-2024 is er een basisbeurs-systeem voor mbo en ook een (nieuw) basisbeurs-systeem voor hbo en wo.

Op de volgende pagina worden beide systemen in een tabel kort uitgelegd met de bijbehorende bedragen.

Mbo-studenten betalen vanaf 18 jaar lesgeld, studenten in het hbo en wo betalen collegegeld. Het lesgeld voor 2022-2023 is vastgesteld op € 1239,-. Het collegegeld voor studiejaar 2022-2023 is € 2.209,-.

De bedragen voor 2023-2024 zijn nog niet bekend. Via de website www.duo.nl/particulier/geld-voor-school-en-studie/ zullen de bedragen voor 2023-2024 bekend gemaakt worden.

Studiefinanciering aanvragen, hoe en wat?

Hoe?

Zorg dat je een DiGiD met sms-controle of DiGiD-app hebt; ga naar www.duo.nl en log daar dan in; verder wijst het aanvragen van studiefinanciering zich vanzelf.

Wat?

- > Vraag je Basisbeurs, Studentenreisproduct en Aanvullende Beurs altijd aan. DUO berekent dan, aan de hand van het inkomen van je ouders (en nog enkele factoren - bijvoorbeeld een studerende zus of broer), of je recht hebt op een Aanvullende Beurs.
- > Leen alleen als het echt nodig is. Zo houd je je studieschuld zo laag mogelijk en heb je na je studie meer financiële armlslag (je betaalt dan minder per maand terug en houdt meer over).

Studiefinanciering hbo en universiteit

De regering heeft aangekondigd de basisbeurs weer in te voeren voor studenten hbo en universiteit met ingang van studiejaar 2023-2024. De plannen zien er als volgt uit:

Regeling	Wetsvoorstel	Leenstelsel
Basisbeurs uitwonend	€ 273,90	€ 0,-
Basisbeurs thuiswonend	€ 109,90	€ 0,-
Aanvullende beurs maximaal	€ 401,34	€ 419,04
Lening uitwonend	€ 257,63	€ 513,83
Lening thuiswonend	€ 257,63	€ 513,83
Maximaal uitwonend	€ 932,87	€ 932,87
Maximaal thuiswonend	€ 768,87	€ 932,87
Inkomen ouders voor maximale aanvullende beurs	€ 34.600 of lager	€ 34.600 of lager
Inkomen ouders voor minimale aanvullende beurs	€ 70.000	€ 53.900

Bron: Wetsvoorstel herinvoering basisbeurs hoger onderwijs.

De studiefinanciering voor hbo en universiteit bestaat uit vijf onderdelen:

1. basisbeurs
2. studentenreisproduct
3. aanvullende beurs
4. studentenlening
5. collegegeldkrediet

Basisbeurs, reisproduct, lening en collegegeldkrediet zijn er voor iedereen. De aanvullende beurs is afhankelijk van het inkomen van je ouders. De studentenlening en het collegegeldkrediet zijn altijd leningen. Je betaalt er rente over en je moet ze na je studie terugbetalen. Berekening van die rente start direct na de maand waarin je de lening hebt gekregen, het rentepercentage over die lening wordt per kalenderjaar vastgesteld.

In 2022 is dit percentage 0%, maar dat zal de komende jaren vermoedelijk omhooggaan. Basisbeurs, studentenreisproduct en aanvullende beurs zijn om te beginnen een lening en als je een diploma haalt binnen 10 jaar na de eerste maand studiefinanciering, worden ze omgezet in een gift (prestatiebeurs). De studieschuld moet je in maximaal 35 jaar aflossen. De aflossing begint in het tweede jaar nadat je bent afgestudeerd. Het maandbedrag is afhankelijk van de hoogte van je studieschuld én van je inkomen en wordt berekend naar draagkracht.

1. Basisbeurs

Dit is een basisbedrag dat elke student krijgt (en zeker niet genoeg om van te leven op kamers).

2. Studentenreisproduct

Dat is gelijk aan de huidige situatie met week- of weekendrecht. Bij niet halen van een diploma levert het reisrecht (als het is gebruikt) een schuld op van € 104,42 (2022).

3. Aanvullende Beurs (AB)

Hoe hoger het gezamenlijk inkomen van je beide ouders, des te lager is de AB. Wel krijgen meer studenten recht op de AB, omdat de inkomensgrens wordt verlegd.

4. Studentenlening

Als student kun je maximaal € 257,63 (extra) lenen. Als je geen of minder AB krijgt, kun je geld bijlenen.

5. Collegegeldkrediet

Dit is een extra lening, die je als student kan aangaan, als je het collegegeld niet kunt betalen. Deze extra lening is € 184,08 per maand. Als je instellingscollegegeld moet betalen kun je eventueel tot vijf keer het bedrag lenen, € 920,40 per maand. Op www.duo.nl kun je meer lezen over wettelijk collegegeld en collegegeldkrediet. Als je niet aan bepaalde voorwaarden voldoet, dan betaal je instellingscollegegeld. De hoogte van het bedrag wordt vastgesteld door de instellingen zelf en is meestal hoger dan het wettelijk collegegeld.

Studietoeslag?

Ben je een scholier of student en ben je tussen de 15 en 30 jaar? En kun je niet het minimumloon verdienen door een beperking? Dan kun je misschien een studietoeslag krijgen van de gemeente. Deze bedraagt maximaal € 300,- als je 21 jaar of ouder bent. De ziekte of beperking moet chronisch zijn. Zoek op de website van jouw gemeente onder de kop Werk en Inkomen of typ in de zoekbalk het woord studietoeslag.

Zorgtoeslag

Als je 18 wordt, dan verandert een en ander. Je ouders krijgen geen Kinderbijslag meer en jij kunt, als je op het voortgezet onderwijs (of vavo - voortgezet algemeen volwassenenonderwijs) zit, Tegemoetkoming Studiekosten krijgen. Ook word je verantwoordelijk voor je eigen ziektekosten. Je hebt een eigen zorgverzekering (mag ook nog via je ouders) en betaalt zelf premie (rond € 110,-). Gelukkig kun je via www.toeslagen.nl zorgtoeslag aanvragen. Bij een laag inkomen (zoals de meeste studenten) heb je dan recht op een zorgtoeslag van rond de € 100,-. Maar als je pech hebt en ziek wordt of medicijnen nodig hebt, moet je wel het eigen risico van € 385,- betalen!

Op kamers?

Op www.nibud.nl kun je informatie vinden over alles wat met je budget als student te maken heeft, ook als je op kamers gaat (typ in het zoekvak 'student' en je krijgt veel informatie te zien).

Webinars

DUO organiseert met enige regelmaat een webinar over een bepaald onderwerp, bijvoorbeeld over studiefinanciering mbo. Via www.duo.nl/webinar/ kun je de meeste webinars terugkijken.

Handige websites

www.belastingdienst.nl
www.beursopener.nl
www.duo.nl
www.duo.nl/antillen
www.DigiD.nl
www.nibud.nl
www.nuffic.nl

www.ov-chipkaart.nl
www.rijksdienstcn.com
www.studeermeteenplan.nl
www.studentenreisproduct.nl
www.wilweg.nl
www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/nl/jongeren/jongeren

Uit het studentenonderzoek in 2021 bleek dit het gemiddelde uitgavenpatroon te zijn:

Uitgave	Kosten
Huur	€ 426
Boodschappen	€ 173
Studieboeken en – benodigdheden	€ 49
Vervoer (naast de OV-kaart)	€ 72
Ontspanning, uitgaan en sport	€ 124
Kleding en schoenen	€ 53
Zorgverzekering	€ 115
Telefoon	€ 19
Totaal	€ 1031

Maandelijkse kosten in euro's. Bron: Nibud Studentenonderzoek 2021.

Op www.duo.nl kun je een rekenhulp vinden. Daarin kun je je eigen inkomsten en uitgaven invoeren. Vervolgens kun je ook zien of je recht hebt op een Aanvullende Beurs, hoeveel je zou kunnen lenen en wat je dat aan schuld en terugbetaling oplevert. Daarmee kun je uitzoeken of op kamers gaan een haalbare optie is.

Overleg met je ouders

Ouders zijn verantwoordelijk voor de verzorging en opvoeding van hun kinderen. Dat staat in de wet. Kinderen tot 18 jaar: ouders betalen kosten van verzorging en opvoeding. Kinderen van 18 jaar tot 21 jaar: Ouders betalen kosten van levensonderhoud en studie. Overleg dus met je ouders hoe jullie dat samen vorm kunnen geven (bron: overheid).

Bijverdienen?

In het leenstelsel mag je als student hbo en wo onbeperkt bijverdienen. Heb je studiefinanciering voor het mbo, dan is de bijverdiengrens voor 2022 € 15.828,77. In het wetsvoorstel

Herinvoering Basisbeurs wordt onbeperkt bijverdienen voor alle studenten voorgesteld.

Tegemoetkoming Scholieren

Ben je 18 jaar of ouder en leerling voortgezet onderwijs, dan heb je recht op de Tegemoetkoming Scholieren. Je kunt dat bij DUO aanvragen door in te loggen met je DiGiD. Die tegemoetkoming is een gift en bestaat uit een basistoelage (2022 € 121,81 per maand thuiswonend en € 284,01 als je uitwonend bent) en een aanvullende toelage van maximaal € 94,03 per maand, afhankelijk van het inkomen van je ouders.

Als je gezakt bent of bijvoorbeeld na havo in één jaar vwo wilt doen, kun je door jouw dagschool 'gedetacheerd' of uitbesteed worden aan een vavo. Dan kom je ook in aanmerking voor de Tegemoetkoming Scholieren. Het maakt dan niet uit hoeveel vakken je volgt.

Ben je 18+ en heb je je zelfstandig ingeschreven aan een vavo, dan zijn er twee mogelijkheden:

- Ben je voltijd ingeschreven, dan heb je recht op Tegemoetkoming Scholieren.
- Ben je deeltijder, dan heb je mogelijk recht op Tegemoetkoming Deeltijders (als je meer dan 270 lesminuten per week hebt). Op www.duo.nl vind je meer informatie.

Aankomend jaar ga je een spannende vraag beantwoorden: 'Wat ga ik doen na het behalen van mijn diploma?'

Veel leerlingen kiezen ervoor om direct te gaan studeren. Maar dan komt de grote vraag: welke studie kies je? Voor de ene een makkelijke keuze maar wat nou als je het nog niet weet en ook niet weet waar je moet beginnen!

Dan kan een traject bij StudieKeuzeAdvies jou helpen.

Wat is StudieKeuzeAdvies?

StudieKeuzeAdvies is een traject waarbij je samen met een coach gaat ontdekken welke studie past bij jouw interesses en talenten. Dit begint met een vrijblijvend intakegesprek. Hier leer je jouw coach en de inhoud van het traject kennen.

Daarna volgen vier individuele coaching gesprekken waarbij je met behulp van opdrachten, de Studiekeuzetest van TalentFocus en dé onafhankelijke studievergelijker Keuzegids naar een daadwerkelijke studiekeuze toe werkt.

Start met kiezen en kies voor een studiekeuzetraject en ontdek welke studie bij jou past!

Past een uitgebreid studiekeuzetraject niet bij jou? Doe dan de online StudieKeuzeCheck! Hierbij maak je alleen de Studiekeuzetest van TalentFocus. Daarna ontvang je direct een rapport met jouw testresultaten. Deze bespreek je in een online gesprek met een ervaren coach. Zo kom je snel tot een passende studie!

Meer informatie?

Scan de QR code of ga naar www.studiekeuzeadvies.nl

Het belangrijkste dat Rody leerde tijdens zijn opleiding:

'Zelfstandig aan de slag gaan met de leerstof en hiervoor een schema maken zodat ik op tijd alles af kan hebben. Op het mbo leer je ook om communicatief sterker in je schoenen te staan. Zo leer je gemakkelijker omgaan met mensen.'

Na de Praktijkschool Uithoorn, de Entree-opleiding Dienstverlening & zorg (mbo-niveau 1) en de opleiding tot beveiligiger (mbo-niveau 2), doet Rody Bauer (20) nu de opleiding Handhaver Toezicht en Veiligheid (mbo-niveau 3) aan het ROC van Amsterdam.

"Na de basisschool twijfelde ik tussen Praktijkonderwijs (PRO) en vmbo-basis. Omdat ik vaak naar het ziekenhuis moest, koos ik voor de zekerheid voor het praktijkonderwijs. Dit ging goed; ik vond de leerstof gemakkelijk. Het praktijkonderwijs bereidt leerlingen voor op de arbeidsmarkt. Vaak is er weinig oog voor het feit dat je ook een vervolgopleiding kunt doen. Ga je liever gelijk werken omdat dat je gelukkig maakt? Dan is dat natuurlijk

Rody Bauer

studeert aan het ROC van Amsterdam.

helemaal prima, maar met een mbo-diploma kom je verder dan met een praktijkonderwijscertificaat. Daarom vind ik: als je weet wat je wilt, verdiep je erin en ga gewoon voor die vervolgopleiding.

> 'IK WIL MIJN STEENTJE BIJDAGEN AAN DE VEILIGHEID'

Na zes jaar praktijkonderwijs heb ik eerst de Entree-opleiding Dienstverlening & zorg gedaan. Ik kon daar een beetje de sfeer proeven van het mbo; hoe het gaat met de roosters en docenten. Ik wilde altijd bij de politie. Ik ben behulpzaam en wil graag mijn steentje bijdragen aan de veiligheid. Na de Entree-opleiding koos ik daarom voor de opleiding Beveiligiger en nu studeer ik voor Handhaver. Stap voor stap kom ik waar ik wil zijn. Ik heb al stage gelopen en nu weet ik dat als het me niet lukt om bij de politie te komen, dan vind ik handhaving en veiligheid óók erg leuk. Als je als handhaver bijvoorbeeld een gevaarlijke situatie kunt helpen voorkomen, dan geeft mij dat voldoening. Ik vind het werk heel afwisselend. Als het allemaal niet lukt, dan kan ik eventueel nog de zorg in. Ik ben positief ingesteld en heb veel vertrouwen in de toekomst."

Studietips van Rody

1. De Entree-opleiding is lastiger dan het praktijkonderwijs, maar houd vol!
2. Zorg ervoor dat je op school aanwezig bent.
3. Snap je iets niet? Stap naar je docent.
4. Ga ook thuis hard aan de slag.
5. Soms verandert je rooster op het laatste moment of organiseert het ROC andere dingen niet goed. Laat je dan niet gek maken!

Het belangrijkste dat Erik leerde tijdens zijn opleiding:

'Ik heb geleerd om de balans te zoeken tussen professioneel zijn en af en toe een lolletje maken met de klas. Eerst dacht ik dat ik streng moest zijn zodat de leerlingen naar me luisteren, maar het is net zo belangrijk dat ze zich op hun gemak voelen.'

Erik Drent (21) volgt de bacheloropleiding Leraar Basisonderwijs (pabo) aan de NHL Stenden Hogeschool, locatie Emmen.

"Na de mavo aan het Esdal College in Borger ging ik naar het mbo. Ik volgde de zorgopleiding Persoonlijk Begeleider Specifieke Doelgroepen (mbo-niveau 4), richting Verslavingszorg. Dat was leuk, maar na een stage bij de buitenschoolse opvang en kinderanimatiewerk in de zomer, leek leraar worden mij nóg leuker!

Deze hbo-opleiding bevat heel goed. Je krijgt veel keuzevrijheid; in kleine groepjes werken we aan projecten. Zo hebben we voor een basisschool een rekendag georganiseerd met als thema bouwen. Ik ben een doener, deze manier van leren past dus goed bij mij. Als ik straks leraar ben, dan hoop ik dat ik op een niet al te grote dorpsschool mag werken. Ik kom zelf uit Schoonloo, ook een dorp, dus een dorpsschool lijkt me het fijnst.

Sommigen studenten denken dat er bijna alleen vrouwen in het onderwijs werken. Dat klopt niet: een derde van mijn studiegenoten is man. Als je leraar bent bestaat je klas bovendien voor de helft uit jongens. Ik denk dat het belangrijk is dat leerlingen verschillende soorten leerkrachten hebben; mannen, vrouwen, sportieve leerkrachten, maar ook muzikale of creatieve geesten."

Erik Drent

volgt de bacheloropleiding Leraar Basisonderwijs (pabo).

> 'STEL OPDRACHTEN NIET UIT TOT HET LAATSTE MOMENT'

Studietips van Erik

1. Zorg dat je de lesstof goed bijhoudt en stel opdrachten niet uit tot het laatste moment.
2. Bieden meerdere onderwijsinstellingen de opleiding aan die jij wilt volgen? Ga naar de meeloopdagen om de verschillen te ervaren.
3. Voor de pabo moet je toelatingstoetsen doen. Dat mocht ik nog in de eerste maanden van mijn opleiding. Als je ze af hebt voordat je begint, bespaart je dat drukte en stress. Voor studenten die in 2023 starten gelden deze regels: www.onderwijsloket.com/kennisbank/artikel-archief/wat-zijn-de-regels-bij-toelatingstoetsen-voor-de-pabo/.

Het belangrijkste dat Floor leerde tijdens haar opleiding:

'Ik beseft dat ik meer tijd in mijn studie moet steken. Op de havo deed ik precies genoeg om alles net te halen. Nu ben ik serieuzer. Ik haal goede cijfers en vind het zo ook leuker. Ik vind het de moeite waard om voor dat gevoel te werken.'

Floor Zuidema (22) studeert Rechtsgeleerdheid aan de Universiteit van Amsterdam. Het duurde even voordat ze wist wat ze wilde, maar ondertussen is ze 'helemaal happy' in het derde jaar.

"Ik begon met Fysiotherapie in Utrecht, maar die studie is heel praktisch en dat vond ik minder leuk. Ik deed twee jaar over mijn propedeuse. Ik vond het moeilijk: op de havo (Arte College Almere) had ik een profiel zonder biologie. Ik interesseerde me ook voor strafrecht, meldde me aan voor de studie Criminologie, maar ik werd uitgeloot. Toen nam ik een tussenjaar en ben ik gaan nadenken. Wat wil ik nou? Ik kwam uit bij Rechtsgeleerdheid en deed een vwo-staatsexamen Nederlands om toegelaten te kunnen worden.

> 'IK MELDDE ME AAN VOOR DE STUDIE CRIMINOLOGIE, MAAR IK WERD UITGELOOT'

Mijn tweede studie was wél wat ik zocht. Ik vind de vakken superleuk. Het eerste vak was Strafrecht. Ik dacht dat de rest daarna alleen nog maar kon tegenvallen, maar het wordt steeds interessanter. Recht is overal. Ik zie het bijvoorbeeld als ik het nieuws lees en zelfs als ik iets op Marktplaats koop. Dan denk ik: 'hé, dit is bestuursrecht of hé, contractenrecht'. Als rechtenstudent kun je lekker puzzelen.

Floor Zuidema

studeert Rechtsgeleerdheid aan de Universiteit van Amsterdam.

Binnenkort ga ik stage lopen bij een advocatenkantoor op Curaçao en daarna ga ik op uitwisseling naar Praag. Daar krijg ik vakken die niet in het Nederlandse programma zitten. Na mijn bachelor wil ik een master doen over Mededingingsrecht. Misschien word ik later advocaat, maar rechter lijkt me ook heel leuk."

Studietips van Floor

1. Ga de dagen voor je tentamens naar de (universiteits)bibliotheek om te studeren. Het helpt om te zien dat iedereen om je heen goed z'n best doet.
2. Studeren met een vriend of vriendin is leuker dan alleen. Je houdt elkaar bezig en kunt samen pauzeren.
3. Maak oefententamens!

Wat als je puber een studie moet kiezen, maar géén idee heeft? De keuze is namelijk 'reuze' en dat maakt het er niet gemakkelijker op.

Als je een puber hebt die een vervolgopleiding moet kiezen, dan herken je het beeld wel van collega-ouders die met een onwillige puber in hun kielzog door de gangen van een mbo-, hbo- of wo-gebouw sjokken. Want vmbo, havo of vwo alleen is niet meer genoeg om kans te maken op een beetje leuk werk later. Er moet dus iets gekozen worden, maar vaak zijn pubers daar nog helemaal niet klaar voor. Er is namelijk zó ontzettend veel te kiezen.

Elke mbo, hbo en universiteit heeft er de afgelopen jaren allerlei fancy studierichtingen bijgekregen en mikken op de beroepen die kinderen later willen uitoefenen. Je hebt opleidingen om DJ, acteur of rockster te worden, of organisator van gametoernooien (dat bestaat echt!). Geen droom te gek of er is wel een opleiding voor. De keuze is - kortom - reuze en dat werkt verlamdend. Want hoe weet je nou of je het juiste kiest?

> 'WETEN WAT JE NIET WILT IS EIGENLIJK NET ZO BELANGRIJK ALS WETEN WAT JE WEL WILT'

Scholen doen erg hun best om het kiezen voor pubers gemakkelijk te maken. Er zijn open dagen, studiekeuzetesten en proeflesjes. Je kunt een dag meedraaien of chatten met studenten die in het eerste jaar zitten. En ouders zijn ook de beroerdste niet. Niet alleen lopen ze ál die open dagen af, ze lepelen ook alle succesvolle voorbeelden die ze horen op. Zoals een buurjongen die na zijn opleiding nu een leuke baan heeft, de dochter-van-vrienden die een geweldige opleiding doet, of een nichtje dat op een vervolgopleiding haar draai heeft gevonden. Voorbeelden die vaak gepaard gaan met een 'zij hebben toch ook gekozen?', wat niet per se motiverend is voor de toch al twijfelende puber.

TIS HIER

GEEN

HOTEL

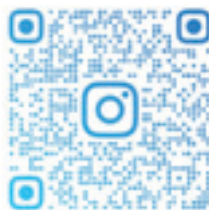
Een studiekeuze is niet iets wat je je puber zelf moet laten uitzoeken, maar iets waarbij je hem of haar moet helpen. Blijf vooral met je puber in gesprek over het Grote Kiezen en stel daarbij vragen (zie kader) zodat je puber leert nadenken over zijn of haar te maken keuzes. Laat vooral ook weten dat een achteraf 'foute' keuze óók een keuze is. Weten wat je niet wilt is eigenlijk net zo belangrijk als weten wat je wel wilt. En dan is het voor je puber goed om te weten dat veel studies een basisjaar hebben waarna je vaak nog kunt switchen.

Tien vragen die je je puber kunt stellen over zijn/haar studiekeuze:

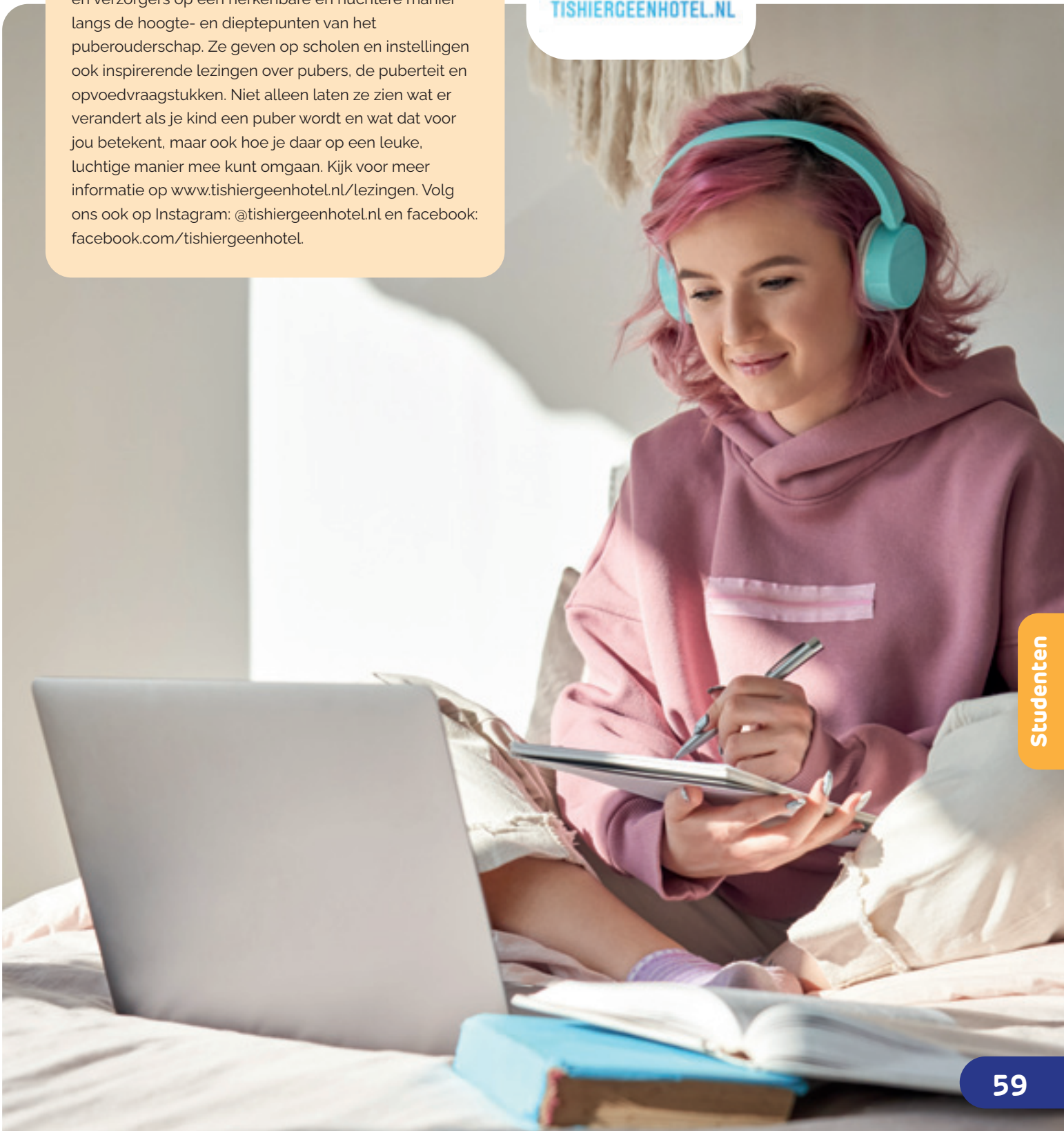
1. Waarop ben je heel erg trots? Hoe voelde je je toen je dat aan het doen was?
2. Noem iets wat in jouw ogen is gelukt. Wat heeft je geholpen om dit te bereiken?
3. Wat zou je willen uitproberen om te laten zien wat jij kunt?
4. Hoe stel je je een opleiding voor?
5. Met wat voor mensen ga je graag om?
6. Waar doe je graag moeite voor?
7. Wat is jouw beste eigenschap?
8. Wat is een minder goede eigenschap?
9. In welke vakken ben je goed?
10. Hoe zie je jezelf over vijf jaar?

Tis Hier Geen Hotel

Freelance journalisten Saskia Smith en Martine de Vente zijn allebei moeders van pubers. Samen hebben ze het succesvolle Tis Hier Geen Hotel opgericht, het platform voor iedereen met een puber in huis. Ze leiden ouders en verzorgers op een herkenbare en nuchtere manier langs de hoogte- en dieptepunten van het puberouderschap. Ze geven op scholen en instellingen ook inspirerende lezingen over pubers, de puberteit en opvoedvraagstukken. Niet alleen laten ze zien wat er verandert als je kind een puber wordt en wat dat voor jou betekent, maar ook hoe je daar op een leuke, luchtige manier mee kunt omgaan. Kijk voor meer informatie op www.tishiergeenhotel.nl/lezingen. Volg ons ook op Instagram: @tishiergeenhotel.nl en facebook: facebook.com/tishiergeenhotel.

TISHIERGEENHOTEL.NL

EVEN VOORSTELLEN: UNIVERSITEIT TWENTE

Kies je voor de Universiteit Twente, dan kies je voor een internationale, technische universiteit die zich onderscheidt op vijf punten.

01 MENS EN TECHNOLOGIE IN ÉÉN TEAM

De toekomst van de mensheid is techniek. En de toekomst van de techniek? Mensen! Daarom is onze mensgerichtheid zeker zo opvallend als onze multidisciplinaire, toepassingsgerichte aanpak. Dat noemen we **High Tech, Human Touch**.

02 EEN VAN DE BESTE ONDERZOEKSUNIVERSITEITEN

De UT scoort hoog op allerlei onafhankelijke lijsten waarop universiteiten wereldwijd jaarlijks met elkaar worden vergeleken. Begin je reis dicht bij de top!

03 INTERNATIONALE COMMUNITY

Er zijn veel contacten met universiteiten en bedrijven in het buitenland. We stimuleren je een deel van je studie in het buitenland door te brengen. Hierdoor groei je op professioneel en persoonlijk vlak, word je extra breed onderlegd en ontwikkel je je tot een global citizen.

04 MEEST ONDERNEMENDE UNIVERSITEIT

Bij ons wordt jouw creativiteit, innovatie en lef beloond. Niet voor niets zijn hier al ruim 1.000 succesvolle startups gelanceerd, waaronder Booking.com en Thuisbezorgd.nl. Wat onderneem jij?

05 ENIGE 'ALL-IN' CAMPUS VAN NEDERLAND

Jouw studietijd wordt onvergetelijk op onze schitterende campus, waar je kunt studeren, wonen, sporten en jezelf vermaken.

MAAK KENNIS MET DE UNIVERSITEIT

Een studie kiezen is bijna een wetenschap op zich: wat ga je studeren en waar? Wij willen je daarmee helpen. Er zijn veel manieren om kennis te maken met de Universiteit Twente en de bachelor die jou aanspreekt. Meld je aan voor onze events en kom langs!

- ✓ OPEN DAGEN
- ✓ MEELOOPDAG
- ✓ ONLINE MEET-UP MET EEN STUDENT
- ✓ ONLINE OPEN DAG

Kijk op onze website voor een actueel overzicht van de activiteiten.

CHECK [UTWENTE.NL/STUDIEKIEZEN](https://utwente.nl/studiekiezen)

Een kijkje op kamers

Voor veel studenten is het een van de leukste dingen van hun studententijd: op kamers wonen. Lijkt jou dit ook wat? Of heb je geen keuze, vanwege de reistijd? Houd rekening met het kamertekort!

1

Laat je niet gek maken!

Hoeveel kun en wil je uitgeven aan je kamer? Soms is het beter om op en neer te reizen. Kamers in de buurt van studentensteden zijn vaak goedkoper dan in de stad zelf.

2

Kort je wensenlijst in

Een grote kamer met balkon, designkeuken en in het centrum. Leuk! Maar waar vind je die? Wees niet te kritisch. Als je eenmaal in je studentenstad woont, kun je gemakkelijker een betere plek vinden.

3

Wees er vroeg bij

Schrijf je zo vroeg mogelijk in bij een studentenwoningencorporatie. Dat kan vanaf je 16e verjaardag of een jaar voordat je gaat studeren. Twijfel je nog over de stad? Schrijf je in meerdere steden in. In Nijmegen telt de inschrijfduur niet, daar wordt geloot.

Kijk op www.kences.nl/op-kamers-via-kences of kijk of er andere corporaties in jouw studentenstad zijn.

- > Veel studenten zoeken vanaf augustus. Vind jij een kamer vanaf juni of juli? Doen!

4

Betaal niet te veel huur

Kamer gevonden, maar vraagt de huisbaas te veel huur? Teken eerst je huurcontract en stap dan naar de huurcommissie. Check www.lsvb.nl/checkjekamer en www.huurcommissie.nl voor meer informatie.

5

Kamer of zelfstandige studio?

- > Bij een kamer in een studentenhuis deel je keuken, douche en wc meestal met anderen.
- > Een studio met eigen voorzieningen is vaak rustiger, maar je kunt je eerder eenzaam voelen.

6

Pas op, oplichters actief!

Als iets te mooi lijkt om waar te zijn, dan is het dat vaak ook. Kun je een kamer niet bezichtigen, maar moet je wel meteen betalen? Rode vlag!

7

Zorg dat je verzekerd bent

Heb je de laptop van je huisgenoot laten vallen? Had je nu maar een aansprakelijkheidsverzekering! Een inboedelverzekering helpt bij inbraak en brand, een rechtsbijstandsverzekering bij een conflict met je huurbaas. Sluit de verzekering af vóórdat zich iets voordoet.

Wist je dit?

- > Dit voorjaar waren er **26.500** studentenwoningen te weinig.
- > De gemiddelde zoektijd voor je eerste kamer is **4,5 maanden**.
- > Bijna een **half miljoen** studenten zijn uitwonend.
- > Bijna **de helft** van alle studenten blijft thuiswonen, vaak vanwege de kosten.

Handige websites

- > www.rijksoverheid.nl: zoek op 'studeren: wat moet ik regelen'
- > www.lsvb.nl: over je huurrechten
- > www.belastingdienst.nl: zoek op 'huurtoeslag studentenkamer'

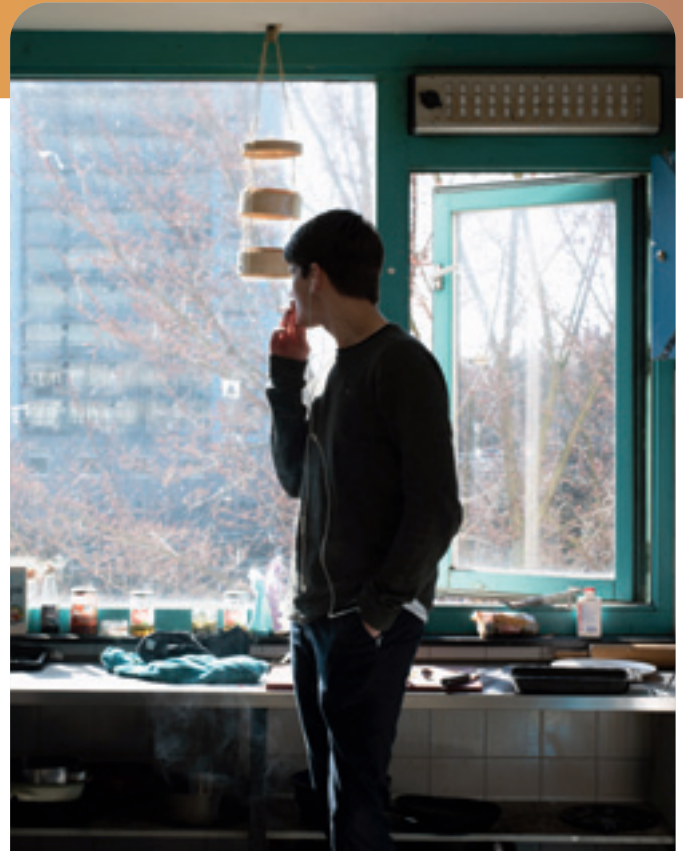
Bron:

Kenniscentrum Studentenhuisvesting (Kences) Landelijke monitor studentenhuisvesting 2021

“Het huis is onze stad geworden”

Flora Madu (22) volgde de opleiding fotografie op de Fotovak-school in Amsterdam. Momenteel zit ze in het derde jaar van de opleiding fotografie op de Haagse Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten. In 2019 ging ze op kamers en tijdens de coronalockdowns portretteerde ze haar 25 huisgenoten.

“De eerste paar maanden leefde ik echt een studentenleven: ik ging elk weekend twee keer uit, sprak af met studiegenoten, bezocht evenementen en elke week was ik brak, maar voldaan. En dan nog het uitslapen op zondag! Dit was het leven waarnaar ik had uitgekeken en de bubbel waarin ik het liefst altijd zou blijven hangen. Een paar maanden later brak corona uit en het virus veranderde alles. De clubs gingen dicht, feestjes en activiteiten waren verboden en les kregen we alleen nog online. Met 26 mensen zaten we nu dag in dag uit op elkaars lip. Er konden geen vrienden meer over de vloer komen en onze families zagen we ook niet meer.”

“Ondanks deze rottigheid maakten we er het beste van. We kookten samen, speelden bordspelletjes, keken films en gingen ‘uit’. Omdat we de clubs zo erg misten, hadden we elke maand een groot themafeest in onze kelder. Met z’n allen stonden we keihard te feesten; deze avonden waren voor ons allemaal een hoogtepunt.”

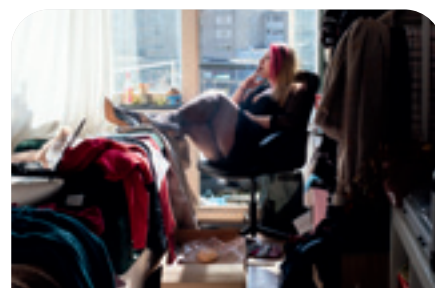
“Het huis is onze stad geworden. Onze microkosmos is een weerspiegeling van onze generatie. Wat in het klein in ons huis plaatsvindt, gebeurt in de buitenwereld continu. Zo zijn er depressies, ruzies, verliefde stelletjes en relatieproblemen, er is verdriet en liefde. En ondanks alles bovenal de drang om een goede student te zijn.”

“We kunnen er niet omheen dat we in een historische tijd leven en ik denk dat het belangrijk is dat mijn generatie in tijden van corona wordt vastgelegd – zo kunnen we later terugkijken en deze situatie in een historische context plaatsen. Voor mij als fotograaf was deze ‘switch’ ontzettend interessant. Door mijn huisgenoten te fotograferen geef ik mensen een inkijkje in een wereld van een uitzonderlijke groep mensen die zij normaliter misschien alleen als buitenstaander zouden ‘kennen’. Op persoonlijk vlak heeft het fotograferen mij als buitenstaander naar mijn eigen leefsituatie laten kijken. Het heeft mij kleine dingen laten opmerken over mijn leven en me laten inzien hoe bijzonder het is dat dit mag meemaken.”

“Het is goed om op kamers te gaan omdat je leert wonen met mensen die anders denken. We zijn studenten met diverse studies zoals Bestuurskunde, European Studies, International Studies, Huidtherapie, Hotelschool, Productontwerp of de Kunstacademie. We hebben andere interesses, achtergronden, normen en waarden. Ik vind dat we in Nederland erg gepolariseerd zijn en het samenwonen met verschillende soorten mensen houdt die polarisatie heel erg tegen. Verder is op kamers gaan ontzettend goed voor je eigen ontwikkeling; je focust je – door de studie die je kiest, je huisgenoten en vriendengroep – op dingen waarbij jij je prettig voelt.”

“De mooiste ervaringen zijn de spontane momenten, zoals een brakke zondag waarop we samen series kijken of mooie gesprekken hebben, samen koken en eten. Het zijn vaak momenten waarop we van elkaar leren, genieten van de kleine dingen zoals thee-drinken als het buiten regent, samen een thema voor een feest bedenken, de kamer versieren en dan het feestje zelf. Ik koester de lol, de moeilijke momenten én het feit dat er altijd iemand is bij wie je terecht kunt.”

Waar sta
jij in jouw
proces?

Scan de
QR-code
en kom
erachter!

Bestel een los exemplaar of
een voordelige bundel nu online

- > Voor jongeren, ouders en begeleiders
- > Alle onderwijsniveaus en doorstroommogelijkheden
- > Hulp bij oriënteren, kiezen, financiën en aanmelden

www.biond.nu/studiekeuze

> Download gratis lesmateriaal
speciaal voor begeleiders

- > Als voorbereiding en ter bewustwording voor jongeren
- > Doorloop met hen de vijf fases van het studiekeuzeprocess
- > Zowel klassikaal als één-op-één een goede aanvulling

www.biond.nu/studiekeuze

biond

begeleiders in onderwijs